ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

133 (13449) | 1971 оной июниин 6, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Үндэр наһатай болоһон хүдэлмэришэд, алба хаагшадай абадаг пенсиин доодо захын хэмжээе нэмээхэ тухай

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые пенсеэр хангалгын хэрэг саашадань улам һайжаруулха зорилгоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтообо:**

1. Үндэр наһатай болоһон хүдэлмэришэд, алба хаагшадай абадаг пенсиин доодо захын хэмжээе һарын 45 түхэригтэ хүрэтэр нэмээхэ, тиихэдээ пенсиин мүнөөнэй дээдэ захынь хэмжээе һарын 120 түхэригөөр үлөөхэ.

Энээнтэй зохилдуулан, «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй 1956 оной июлиин 14-нэй хуулиин 13-дахи статьяе (СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд, 1956 он, № 15, статья 313) пенсинүүдэй доодо захын хэмжээн тушаа иигэжэ найруулан бэшэхэ:

«Үндэр наһатай бологшодто үгтэдэг пенсиин доодо захын хэмжээн һарын 45 түхэриг байхаар тогтоогдоно».

2. Энэ Указые 1971 оной июлиин 1-һээ хүсэндэнь оруулха.

3. Тус Указһаа уламжалһан хубилалтануудые СССР-эй Правительствын шиидхэбэринүүдтэ оруулхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной июниин 3.

„САГААН АЛТАЯА" СЭБЭРЭЭР АБАЯЛ

...ини ажалай жэл дүүрэхэ дүтэлбэ. Теэд энээниие тодорхойлһон тог... болзор байхагүй. Хонишодой хэһэн ехэ хүдэлмэриин жэлэй дүн ...гдэһэн хурьгадайнь тоогоор, хайшалагдаһан нооһоной зэргээр сэг...гэшэ. Мүнөө үедэ республикын колхоз, совхозуудта хурьгад эхэ...лдажа, хонидто бонитировко хэгдэжэ байна. Иигээд хонидой нооһо... ехэ хүдэлмэри эхилхэнь.

...гша ондо 1.600 мянга шахуу томо хонидой, 200—250 мянган ...й нооһон хайшалагдаха юм. Энэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ электро...удай 380 агрегат колхоз, совхозуудта бии гэхэ гү, али хони үсхэ... ажахы бүхэндэ дунда зэргээр 3,5 агрегат хүртэнэ.

...гэжэ энэ техникые зүбөөр ашаглажа, хайшашан бүхэн үдэртэ 25 ...габал, бүхы хонидойнгоо нооһо 14—15 үдэртэ хайшалжа абаха ...

... байгаа техникээ хүсэдөөр хүдэлгэхын тула 4800—5000 хай...шарһтэй болохо юм. Хэрбээ тэдэнэй туһалагшадые тоолобол, хони ... кампанида 8,5—9 мянган хүн хабаадаха ушартай.

...тоо, баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, хонишодойнгоо бүхэли ...ллдожо ургуулһан баялигые түргэнөөр, гээлтэгүйгээр, һайн ша...р хуряажа абахын тула хэды ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоноб. ...эртээнһээ, һайнаар бэлдэһэн лэ ажахынууд «сагаан алта» ...а хаһые эмхитэйгээр үнгэргэжэ шадаха байна.

...иной нооһо хайшалжа эхилхэ саг ойртоо. Зүгөөр нооһо хайшалха ...ние яража, сагһаань эртэ захалжа болохогүй. Имагтал хонидойн... һайса хөөрүүлээд, түргэн болзорто хуряажа абаха эрилтэ табиг... талаар зоотехнигүүд, хонишод нооһоной хайшалхаар бэлэн бо...һыень саг үргэлжэ ажаглажа, хонидой тарган туранхайень харал...ээ хайшалагдаха болзорые гаргаха график зохёохо болоно. Ноо...хайшалагдахын урда тээ отарын хүдэлмэрилэгшэд хонин бүхэниие ...нооһыень элдэб хог богһоо, илангаяа хагда ногооной зүйлнүүдһээ ... уялгатай.

...нөө үедэ хайшалалгын пунктнуудые нарин һайнаар түхеэрхэ — ..., түхеэрэлгэнүүдыень заһаха, электро-хайшануудые тодхохо, тэ...эрэгтэй частьнуудые бэлдэхэ хэрэгтэй.

...ихи ажахынууд энэ тэрэ байра тааруулжа, заһажа, хонидоо хай...гээшэ. Бүхы хонидой 75 процентнь урдын хуушан аргаар, наар ...ын брезент дээрэ хэбтүүлжэ хиргагдадаг байна. Энэ аргаар хо...йшалхада угаа олон хайшашан, хүдэлмэришэн хэрэгтэй болодог. ... дайралдаһан лэ хүнөө, һургуулиин жэжэ үхибүүд хүрэтэр энэ ...идэ табидаг байха юм. Энэ ушарта хонид муугаар хайшалагдана, ...эшэгдэнэ, шанарынь, сортнь доогуур сэгнэгдэнэ бшуу. Мүн хони ...га унжагайрна, промышленностьда шанар муутай нооһон ороно, ...уд өөһэдөө нилээд ехэ оршоёо алдана.

...э барга байдалда эсэс табиха саг ерээ. Хониной нооһо хайшалха ...байрануудые түхеэрхэ гү, али хушалтатай тоог болон малай бай... хонидые түргэн аргаар хайшалха тусхай шалатай, түхеэрэлгэтэй, ...гдэһон пунктнуудые эмхидхэхэ шухала. Мүнөө дээрээ республика ... аргаар оройдоо 400—500 мянган хонид гэхэ гү, али дүрбэнэй ...инь хиргагдана гээшэ.

...идые түргэн аргаар хайшалхада аша үрэ ехэтэй байһаниинь элитэ. Нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз нёдондо хонидоо хүдэлмэриин 12 үдэртэ хайшалжа дүүргэһэн юм. Тиихэдээ тэдэнэр бүхы хонидойнгоо 40 процентые түргэн аргаар хайшалһан байна.

Энэ колхозой дүршэл дээрэһээ хараад үзэхэдэ, юрын аргаар хүдэлһэн хүнүүдэй үдэртөө 18—20 хони хайшалхада, түргэн арга хэрэглээшэд дунда зэргээр 35 хони хиргаһан. Түргэн аргаар хайшалагшын ажалай түлөөһэн нүгөөдэһөө үдэртэ 2 түхэриг 80 мүнгөөр дээгүүр байгаа. Түргэн аргаар хайшалжа һураһан Ханда Малатханова үдэр соо 95 хонин хүрэтэр хиргаа.

Хэрбээ энэ түрүү арга хаа хаанагүй хэрэглэбэл, республика дотор хүдэлхэ хайшашадай тоо адагынь 2000 хүнөөр үсөөрхэ һэн. Тэрэнһээ гадна, хони барижа үгэхэ 800 хүн хэрэггүй болохо бшуу. Энэ арга хэрэглэхэдэ, хонид һайнаар, богони болзорто хайшалагдаха ушартай.

Пунктын эгээн гол хүдэлмэришэниинь хайшашан болоно. Тиимэһээ хайшашанаар залуу комбайнернууд, бусад механизаторнууд, хонишод, ахалагша классуудай һурагшад томилогдожо, тэдэнэрые һургажа захалха байна.

Хонидые түргэн аргаар хайшалха дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн тогтоол республикын Министрнүүдэй Совет һаяхан баталан абаа. Тэрэ тогтоолой ёһоор, хони үсхэбэрилдэг аймаг бүхэндэ түргэн аргаар хайшалдаг мастернуудай хүтэлбэри доро түрүү дүршэлэй тусхай һургуули эмхидхэгдэхэ, тэндэ июнь һарада 450 хайшашан һургагдахаар хараалагданхай.

Мүн ажахын болон управленинүүдэй бүхы зоотехнигүүд, инженер-механигууд, хүтэлбэрилэгшэд түргэн аргаар хони хайшалха мэргэжэл шудалха, тэрээгээр техминимум тушаахаар тогтоогдонхой. Энэ зорилгоор Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо, Сэлэнгын болон «50 лет Октября» совхозуудта, Ивалгын ОПХ-да аймагууд хоорондын дүрбэн һургуули нээгдэхэ юм.

Шэнэ, түргэн аргаар хони хайшалха хүнүүдые һургаха, тэрэ аргые үргэнөөр хэрэглэхэ асуудалда харюусалга ехэтэйгээр хандажа, энэ талаар абтаһан тогтоол бэелүүлхэ эрилтэ аймагуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдана.

Хони хайшалхын хажуугаар гүрэндэ нооһо тушааха хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулха тон шухала. ПОШ фабрикада һайн шанартай нооһоной орохын тула пункт бүхэндэ нооһые классаарнь илгаха, ябталха, тэрэ доронь тэмдэглэхэ, гүрэндэ тушааха болоно. Энэ хэрэгые эмхитэйгээр ябуулха талаар ажахын хүтэлбэрилэгшэд, бэлэдхэлэй органууд адли харюусалгатай. Тиимэһээ Буркоопсоюз ажахынуудые амһартаар хангаха, нооһо хадагалха складуудые бэлдэхэ, нооһо зөөхэ автомашинануудые хүсэд хүрэхөөр табиха, нооһоной шанар тодорхойлхо лабораторинуудые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ ушартай.

Энэ жэлнай юрын жэл бэшэ — шэнэ табан жэлэй эхин. Тиимэһээ республикымнай хонин ажахын хүдэлмэрилэгшэд нооһо худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдожо, Коммунис партиин XXIV съездээр хараалагдаһан хэмжээе түйлаха найдамтай эхи табиханьлабтай.

Ф. ЗУБЕНКО,
БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

ЗҮРГААН ХОНОГООР...

...замай Улаан-Үдын отде... хүдэлмэришэд, инженерно... мэргэжэлтэд болон ал...шад шэнэ табан жэлэй ту... жэлэй даабари болзор...рид дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэнхэй. Тиигэжэ түмэр замаар ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ даабари декабриин 25-да дүүргэхэ гэһэн уялга һаяшаг абаа.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ зорилгоор отделениин түмэр замшад мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэнхэй. Мүрысөөнэй дүн һара бүри согсологдожо, эрхимлэгшэд мүнгэн шангаар урмашуулагдана. Отделениин коллектив арадай ажахын ашаа шэрэхэ табан һарынгаа даабари болзорһоонь зургаан хоногоор урид дүүргэбэ. Амжалтаяа арьбадхахын тула эдэ үдэрнүүдтэ түмэр замшад улам габшагайгаар ажаллана.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИИН ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

...ай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэр...тральна комиссиин ээлжээтэ зүблөөн июниин ...ю. Тус зүблөөн комиссиин түрүүлэгшэ, ...р Б. Б. Кипиловай хүтэлбэри доро үнгэрбэ. ...а комиссиин түрүүлэгшын орлогшо, ЛВРЗ-...ь, Социалис Ажалай Герой П. П. Поздеев, ... секретарь, КПСС-эй Буряадай обкомой пар...идхэлэй таһагые даагша А. Б. Бардонов бо...ссиин бусад гэшүүд зүблөөндэ хабаадаа.

...эй, БурАССР-эй Верховно болон городской, ...нютагай Соведүүдэй һунгалтын бэлэдхэлэй ма...блинкада ямараар ябажа байһан тухай асуудал ...збэ. Буряадай республикын транспортна управ...(И. Ануев), Хэжэнгын аймагай ажалшадай де...й Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй (Г. С. Сан...), Улаан-Үдын Железнодорожно райсоведэй гүй... (В. С. Самбаров), БурАССР-эй Верховно Со...зидиумэй секретарь К. Е. Масловай элидхэл...нүүдые һунгуулиин Централна комисси соносоо.

Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэл Дүримэй ёһоор, саг соогоо хэгдээд, гол түлэб түгэсхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэд һунгагшадтаяа уулзаа, һунгагшад бүридхэлдэ абтаа, һунгуулиин бүхы окружной, участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр гү, али секретарьнарынь гол ажалһаа сүлөөлэгдэжэ, һунгуулиингаа хэрэгүүдые эрхилжэ захалаа. Һунгалтые эрхим дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула шухала болохо эмхидхэлэй, техническэ бүхы хүдэлмэри түгэсхэгдэжэ байна. Агитпунктнууд түсэбэй ёһоор хүдэлнэ, агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри һунгагшадай дунда ябуулна.

Манай республика дотор июниин 13-да болохо Соведүүдэй һунгалтада Буряад ороной эрхэтэд эдэбхитэйгээр хабаадаха, һунгалта политическэ дээдэ хэмжээндэ, эмхитэйгээр үнгэргэхөөр бэлэн гэжэ комиссиин зүблөөн дээрэ элирбэ.

МНРП-гэй XVI съездэ хабаадаха КПСС-эй делегаци мордобо

Монголой Арадай-Революционно партиин Центральна Комитедэй уряалаар МНРП-гэй XVI съездэ хабаадахын тула КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Улаан-Баатар орохоёо июниин 5-да Москваһаа мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Туркмениин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Г. Гапуров, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь А. В. Георгиев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Московско горкомой секретарь В. Н. Ягодкин, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо О. Б. Рахманин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ МНР-тэ байдаг элшэн сайд С. Н. Щетинин делегациин составта ороно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар К. Ф. Катушев, М. С. Соломенцев болон бусад Внуковай аэродром дээрэһээ делегациие мордохуулаа. (ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Колхозникуудые пенсеэр хангалгын хэрэгые саашаданнь улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай

Колхозникуудые пенсеэр хангалгын хэрэгые саашаданнь улам һайжаруулха зорилгоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтообо:**

1. «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй 1956 оной июлиин 14-нэй хуулиин ёһоор, хүдэлмэришэд, алба хаагшад ба тэдэнэй бүлынхидтэ зорюулан тогтоогдоһон (СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд, 1956 он, № 15, статья 313), пенси тодорхойлон олголгын гуримые колхозуудай гэшүүдтэ, тэдэнэй бүлынхидтэ хабаадуулха.

Колхозуудай үндэр наһатай болоһон гэшүүдтэ үгтэхэ пенсиин доодо захын хэмжээе һарын 20 түхэригтэ хүрэтэр нэмээхэ, тиихэдэ энэ пенсиин дээдэ захын хэмжээн һарын 120 түхэриг зандаа байха.

Колхозуудай инвалид болоһон гэшүүдэй абаха пенсиин доодо захын хэмжээнүүдые иимээр нэмээхэ:

Ажаллажа байха үедөө гэмэлтэһэнһээ гү, али профессиональна үбшэнһөө уламжалан: I группын инвалид бологшодто — һарын 35 түхэриг хүрэтэр, II группын инвалид бологшодто — 25 түхэриг хүрэтэр, III группын инвалид бологшодто—16 түхэриг хүрэтэр;

юрын үбшэнһөө уламжалан: I группын инвалид бологшодто — һарын 30 түхэриг хүрэтэр, II группын инвалид бологшодто—20 түхэриг хүрэтэр нэмээхэ.

Тэжээхэ хүнөө алдаһан колхозникуудай бүлэнэртэ үгтэхэ пенсинүүдэй доодо захын хэмжээе: бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй гурба гү, али бүри олон гэшүүдэй бии байгаа һаань — һарын 30 түхэриг хүрэтэр, бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй хоёр гэшүүдэй бии байгаа һаань — 20 түхэриг хүрэтэр, бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй нэгэ гэшүүнэй бии байгаа һаань — 16 түхэриг хүрэтэр нэмээхэ.

Холын хойто зүгэй районуудта календарьна 15 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо, мүн Холын хойто районуудтай адлидхагдаһан нютагуудта—календарьна 20 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо хүдэлмэрилһэн колхозуудай гэшүүдэй үндэр наһатай болоһоной түлөө пенси абаха наһанай хэмжээе: эрэшүүлэй — 60-һаа 55 хүрэтэр, эхэнэрнүүдэй — 55-һаа 50 хүрэтэр доошонь болгохо.

2. Энэ Указай 1-дэхи статьятай зохилдуулан, «Колхозуудай гэшүүдтэ пенси ба тэдхэмжэнүүдые үгэхэ тухай» СССР-эй 1964 оной июлиин 14-нэй хуулида (СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд, 1964 он, № 29, статья 340; 1967 он, № 39, статья 520) иимэ хубилалтануудые оруулха:

1) 6-дахи статьяда иимэ удхатай абзац нэмээхэ:

«Холын хойто зүгэй районуудта календарьна 15 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо, мүн Холын хойто зүгэй районуудтай адлидхагдаһан нютагуудта—календарьна 20 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо хүдэлмэрилһэн колхозуудай гэшүүд: эрэшүүл—55 наһатай болоходоо, 25 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо ажаллаһан стажтай байбал; эхэнэрнүүд—50 наһатай болоходоо, 20 жэлһээ доошо бэшэ болзор соо ажаллаһан стажтай байбал, үндэр наһатай болоһоной пенси абаха».

2) 8-дахи, 11-дэхи, 14-дэхи статьянуудые иигэжэ найруулан бэшэхэ:

«Статья 8. «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хуулиин 13-дахи статьягай ёһоор, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта (газар доро хүдэлмэрилдэг, бэедэ хоротой ажал хэдэг ба халуун цехүүд дотор хүдэлмэрилдэг хүнүүдһээ бэшэндэ) зорюулан хараалагдаһан хэмжээтэй пенсинүүд колхозуудай үндэр наһатай болоһон гэшүүдтэ үгтэхэ, тиихэдээ зохихо ушарнуудта тус хуулиин 56-дахи статья хэрэглэгдэжэ болохо. Гэхэтэй хамта, һара соо 35 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ абадаг хүнүүдэй пенсиин доодо захын хэмжээн 20 түхэриг байхаар тогтоогдоно.

Үндэр наһатай болоһоной түлөө абаха пенсиин доодо захын хэмжээн һара соо 20 түхэриг байхаар тогтоогдоно».

«Статья 11. Ажал хэжэ байха үедөө гэмэлтэһэнһээ гү, али профессиональна үбшэнһөө уламжалан инвалид болоһон, колхозуудай гэшүүдтэ үгтэхэ пенсинүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хуулиин 22-дохи статьягай «А», «Б», «В» пунктнуудаар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта зорюулагдан хараалагдаһан хэмжээтэйгээр тогтоогдоно, тиихэдээ зохихо ушарнуудта тус хуулиин 56-дахи статья хэрэглэгдэжэ болохо.

Ажал хэжэ байха үедөө гэмэлтэһэнһээ гү, али профессиональна үбшэнһөө уламжалан инвалид бологшодто үгтэхэ пенсинүүдэй доодо захын хэмжээн иимээр тогтоогдохо: I группын инвалид бологшодто—һарын 35 түхэриг; II группын—25 түхэриг, III группын—16 түхэриг.

Юрын үбшэнһөө уламжалан I ба II группын инвалидууд болоһон колхозуудай гэшүүдтэ үгтэхэ пенсинүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хуулиин 23-дахи статьягай «А», «Б» пунктнуудаар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта зорюулагдан хараалагдаһан хэмжээтэйгээр тогтоогдоно, тиихэдээ зохихо ушарнуудта тус хуулиин 56-дахи статья хэрэглэгдэжэ болохо.

Юрын үбшэнһөө уламжалан инвалид бологшодой абаха пенсинүүдэй доодо захын хэмжээнүүд иимээр тогтоогдоно: I группын инвалид бологшодто—һарын 30 түхэриг, II группын—20 түхэриг.

Инвалид бологшодой абаха пенсиин дээдэ хэмжээнүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хууляар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта зорюулан хараалагдаһанай ёһоор, инвалид бологшодой абаха пенсинүүдэй дээдэ захын хэмжээндэ байхаар тогтоогдоно».

«Статья 14. Ажал хэжэ байха үедөө гэмэлтэһэнһээ гү, али профессиональна үбшэнһөө шалтагаалан наһа бараһан колхозникуудай бүлэнэртэ үгтэхэ пенсинүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хуулиин 33-дахи статьягай «А», «Б», «В» пунктнуудаар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай бүлэнэртэ зорюулагдан хараалагдаһан хэмжээтэйгээр тогтоогдоно, тиихэдээ зохихо ушарнуудта тус хуулиин 56-дахи статья хэрэглэгдэжэ болохо.

Юрын үбшэнһөө шалтагаалан наһа бараһан колхозникуудай бүлэнэртэ үгтэхэ пенсинүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хуулиин 34-дэхи статьягай «А», «Б», «В» пунктнуудаар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай бүлэнэртэ зорюулан хараалагдаһан хэмжээтэйгээр тогтоогдоно, тиихэдээ зохихо ушарнуудта тус хуулиин 56-дахи статья хэрэглэгдэжэ болохо.

Пенсинүүдэй доодо хэмжээн иимээр тогтоогдохо: бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй гурбан гү, али бүри олон гэшүүдэй бии байбал—һарын 30 түхэриг, бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй хоёр гэшүүнэй бии байбал—20 түхэриг, бүлэ доторнь ажал хэжэ шадахагүй нэгэ гэшүүнэй бии байбал—16 түхэриг.

Тэжээхэ хүнөө алдаһантайнь дашарамдуулан үгтэхэ пенсиин дээдэ хэмжээнүүд «Гүрэнэй пенсинүүд тухай» СССР-эй хууляар хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай бүлэнэртэ зорюулан хараалагдаһанай ёһоор тэжээхэ хүнөө алдагшадта үгтэхэ пенсинүүдэй дээдэ хэмжээндэ байхаар тогтоогдоно».

3. Энэ Указые 1971 оной июлиин 1-һээ хүсэндэнь оруулха.

4. Тус Указай хүсэндөө оруулагдахаһаа урид тогтоогдоһон пенсинүүд иимэ гуримуудаар түлэгдэхэ гэбэл:

а) энэ Указай ёһоор, бүри дээшэ пенси абаха эрхэтэй пенсионернүүдэй пенсинүүдынь тус Указаар тогтоогдоһон хэмжээнүүдтэ хүрэтэр нэмээгдэхэ;

б) бусад пенсионернүүдэй пенсинүүдынь энэнэй урда тээ тогтоогдоһон хэмжээндээ үлэхэ.

5. Энэ Указһаа уламжалһан хубилалтануудые СССР-эй Правительствын шиидхэбэринүүдтэ оруулхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной июниин 3.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАТАДА КАНДИДАДУУД

...ДАПОВ Петр Цырендаевич, Сэлэнгын аймагай XX съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Жаргалантын һунгуулиин 120-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ЧЕРНЯКОВ Иван Давыдович, Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ, Хүйтэнэй һунгуулиин 133-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

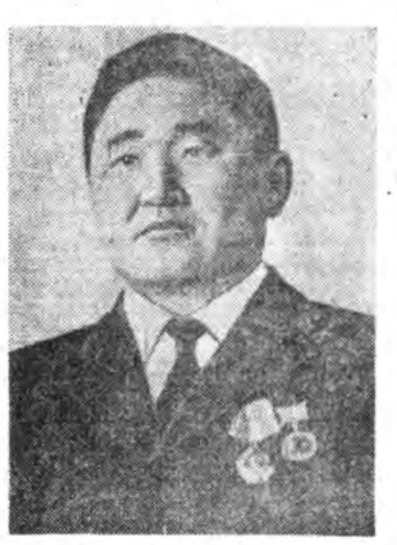

АЛБАШЕЕВ Константин Андаевич, КПСС-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь, Гүндын һунгуулиин 62-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

САГАЛУЕВА Санжай Бадаршеевна, Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой гахайшан, Жэмһэгэй һунгуулиин 125-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ШЕЛКОВНИКОВ Николай Ефимович, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь, Ильинскэ һунгуулиин 113-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ФИЛИППОВ Василий Родионович, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, Павловска һунгуулиин 35-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

МИХАЙЛОВ Николай Никитович, Баргажанай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, Баргажанай һунгуулиин 41-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

СЪЕЗДЫН МАТЕРИАЛНУУД ШУДАЛАГДАНА

Түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажалшадтаа тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ Хүрбын совхозой партком анхарал ехээр хандуулна. КПСС-эй XXIV съездын дүнгүүд ба совхозой ажалшадай бэелүүлхэ зорилго тухай асуудал совхозой партком зүбшэбэ. Удаань мүн энэл асуудал ажахын коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Малшад зуһаландаа гаража, таряашад, механизаторнуудай хабарай тарилгада сүлөө забгүй хүдэлжэ байһан тула хүнүүдые нэгэ газарта суглуулхын аргагүй. Энэ үедэ ямар тиимэ тааруу зохид арга оложо, партиин хараалһан түүхэтэ документнүүдые хүн бүхэндэ ойлгуулхаб гэһэн асуудал ажахын агитатор, политинформатор болон пропагандистнууд зүбшэн хэлсэһэн байна. Мүнөө бүхы 40 лектор, политинформатор болон агитаторнууд Тээгдэ, Хасууртай, Тохорюугта нютагуудаар таража, КПСС-эй XXIV съездын документнүүдые ажалшадта тайлбарилан хөөрэжэ, һунгалтын урда тээхи ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

КПСС-эй XXIII съездһээ XXIV съезд хүрэтэр совет арадай туйлаһан амжалтанууд КПСС-эй XXIV съездын хараалһан шэнэ табан жэлэй түсэб болон мүнөө үеын бэшэшье шухала асуудалнуудаар лекци уншаха, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ зорилгоор 15 хүнһөө бүридэһэн лекторнүүдэй бүлэг парткомой дэргэдэ бии болгогдонхой.

Энэ бүлэгтэ совхозой мэргэжэлтэд болон нютагай бэшэшье алба хаагшад оролсоно. Жэшээлэн хэлэбэл, совхозой главна агроном Николай Родионович Евсеев Хасууртайн отделениин полевой станууд дээрэ, главна зоотехник Бато Самбилович Цыбиков Ангуутан гэжэ газартахи малшадта, главна экономист Иван Фёдорович Шаршов совхозой түбэй хүдэлмэришэдтэ хэдэ хэдэн лекци уншажа үгөө. Энэ мэтэшэлэн совхозой бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үмэнэ май һарада гушаад лекци уншагдаһан байна.

Гадна партиин съездын материалһаа түүбэрилэн абаһан тоо, баримтануудтай диаграмма, стенд, панно, витринэ гэхэ мэтэшэлэн бэлдэгдэжэ байнхай.

***

КПСС-эй XXIV съездын хараалһан ехэ зорилгонууд «Георгиевский» совхозой ажалшадые улам урмашуулна, шэнэ амжалтануудта зоригжуулна. Жэлэй эхиндэ совхозой дирекци, партком болон рабочкомой хамтын хүсөөр шэнэ табан жэлэй түсэбэй проект зохёогдоһон байгаа. Һүүлээрнь тэрэ проект совхозой ажалшадай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа.

Ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Жэшээнь, совхозой һаалишад энэ жэл соо түсэбһөө гадуур 500 центнер һү һаажа, гүрэндөө худалдаха гэлсэһэн аад, харин мүнөө 1500 центнерээр үлүүлхэбди гэжэ үгээ үгөө. Мүн ороохо таряа түсэбөөр хараалагдаашаһаа 1000 центнерээр ехые хуряажа, 500 центнер таряа гүрэндөө түсэбһөө үлүү тушаахаар хараалаа.

Иигэжэ зоной эдэбхи үүсхэлэй эршэдээд байхада, совхозой рабочком тэрэниие сүм дэмжэһэн байна. Коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй социалис уялганууд тодорхойлогдожо, машинка дээрэ бэшэгдэжэ, отделенинүүдэй контородо, фермэ, бригадануудай улаан буланда, малшадай холын байрануудта няагданхай.

Иигэжэ ехэ амжалта туйлахаар зоригжоһон ажалшадай хүдэлмэриин түрүүшын һайн үрэ дүн бодотоор харагдажа эхилээ. Гүрэндөө мяха худалдаха хаа[…] түсэбые совхоз болзорһоо[…] дүүргээ. Хонишод Октябрь[…] тов, Дулмажап Доржиева[…] зуун эхэ хонин бүриһөө 10[…] га абажа тэнжээгээ. Һаали[…] рия Катина, Александра […] ская, Зоя Рахматуллина, […] на Корнилова, механиз[…] Михаил Алимасов, Даб[…] Манибадаров гэгшэд жэлэй […] мүн лэ оролдосотой һайн[…] лана.

Г. ХО[…]

Хори.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭДЭГ ХҮН

Май һарын эхеэр һэн. Кабанскын соёлой байшанда аймагай совхозуудай, промышленна болон барилгын предприятинуудай түрүүшүүл олоороо сугларанхай. Наймадахи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнгаа түлөө СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнагдаһан олон түрүүшүүл үндэр шагналаа абахаяа эндэ ерэнхэй.

— Никонова Мария Петровна, Байгалай савхозой Закалтуйн һү һаалиин фермын бригадир — Ленинэй орденоор,— гээд СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указһаа уншагдана.

Дунда зэргын бэетэй эхэнэр ендэр дээрэ гаража ерэнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь Андрей Урупхеевич Модогоев нүхэр Никоновагай үбсүүндэ Ленинэй орден яларуулжа, гарыень шангаар барина. Зал соо нэрьемэ альга ташалган болоно.

...Арбан табан жэлэй саада тээ залуухан басаган Мария һаалишан боложо, түрүүшынхеэ фермын үүдэ алхажа ороходоо, хэзээ нэгэдэ гүрэнэй дээдын үндэр шагналда хүртэхэ хүм гэжэ һанаандаашье оруулаагүй һэн.

1955 оной хабар. Закалтуйн фермын байра байдалынь тулюур, ажал хүдэлмэриншье ахирхан. Үнеэн бүриһөө жэлдээ арайхан гэжэ 950—1050-яад килограмм һүн һаагдана. Эдеэлүүлгэ, харууһалгын муу дээрэһээ малай гарзалханьшье олон, илангаяа тугалнууд.

Абаһаар залуу басаган ажалдаа түдэгэсөө бэлэй. Мүнөө өөрынь хэлэдэгэй ёһоор, аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар, дэмжэлгээр ажалдаа дадажа, тэрэнээ мэдэжэ, ойлгожо эхилһэн байгаа.

Он жэл ошожол байна. Дүй дүршэлтэйшье бологдоно. 1960 ондо үнеэн бүриһөө 1400 гаран литр һү һаажа, фермынгээ түрүүшүүлэй зэргэдэ оробо. Оролдосотой бэрхэ һаалишаниие совхозой дирекци, партийна комитет, рабочком тэмдэглэжэ, түрүүшын Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгээр шагнаа һэн.

— Арба найман үнеэдэй хойноһоо харууһалха гээшэ амархан хэрэг бэшэ. Аргал шэбхыень хуряаха, тэжээлыень бэлдэхэ, зөөхэ гэхэ мэтэ һаалишанай ажал мэдээжэ ха юм. Үдэртөө 3 дахин үнеэдээ һаахаш. Тугалнуудаа харахаш. Тэрэ үедэ бэрхэтэйхэн байгаа юм. Амарха сагшье олдохогүй тооной. Мүнөө тад ондоо болоо ха юм. Тэжээл бэлдэдэг цех хүдэлнэ, аргал шэбхэ оньһожоруулагдаһан аргаар хуряагдана. Амарха үдэршни шамайе ондоо һаалишан һэлгэнэ,— гэжэ Мария Петровна хөөрэнэ.

1965 ондо нүхэр Никонова һү һаалиин фермын бригадираар томилогдобо.

— Би таанадай туһаламжа дэмжэлгээр һаалишан болоо гээшэб, мүнөө намайе бригадираар томилбо. Хэлэхэ юумэмни — эбтэй эегэйгээр ажаллаял, уялга харюусалгала мэдэрэн. Эрилтэ табихадамни бү муулаарайгты, намдашье шанга эрилтэ табяарайгты. Бултадаа ажалдаа адли оролдосотойгоор оролсобол, амжалта туйлахал байхабди гээд хэлэһэниiень мүнөөшье һанадагби,— гэжэ тус фермын түрүү, ахамад һаалишан Анна Александровна Никонова хэлэнэ.

Мария Петровна бригадир болоходоо, һаалишадай уялга, харюусалга тухай дэмы дурдаагүй юм. 18—20 үнеэдые даажа абаад, тэдэнээ эдеэлүүлхэ, саг соонь һаахаяа мартажархидаг һаалишад тэрэ үедэ байһан гэхэ. Заримуудынь малаа орхёод, хэндэшье хэлэнгүй 2—3 үдэрөөр ажалдаа гарахагүй ушар үзэгдэдэг байгаа. Һаалишан хадаа эдэ үнеэдыень эдеэлүүлэнгүй, һаангүй гаргахын аргагүй. Хэды дахин тэдэнэй түлөө ажаллаһанаа Мария Петровна мүнөөшье һанадаг.

Ажаллаха гээ бол хүдэлхэ хэрэгтэй, ажалдаа дурагүй бол ябахадашье болохо, бидэнэр шамайе барингүйбди, ондоо хүн олдохо юм бэзэ гэжэ нүхэр Никонова хүдэлмэридөө халирхайгаар хандадаг хүнүүдтэ сэхыень хэлэдэг. Харин ажалша бэрхэ нүхэдэйнгөө али нэгэн шалтагаанаар иишэ тиишэ ошоходонь, өөрөө тэдэнэй ажал хэдэг. Алинииншье шадаха ха юм. Үнеэ һааха, эдеэлүүлхэ, тугал харууһалха, малаа адуулха, тэжээл бэлдэхэ, аргал шэбхэ арилгаха гэхэ мэтые дууһыень мэдэжэ, танижа, хэжэ гараһан байна бшуу.

Һү һаалиин фермэ даажа абахадань, үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һүн жэлдээ һаагдадаг байгаа.

Аймаг соогоо дунда зэргэдэ тоологдодог һэн. 1970 оной дүн абажа харабал, нэгэ үнеэнһээ 2614 килограмм һүн һаагдаба. Табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгань 914 килограммаар дээшэлээ. Бүдүүлигээр хэлэхэдэ, жэлэй 200 шахуу килограммаар нэмэһэн болоно.

Тоо дурдажа сасуулхада амар юм бэзэ. Зүгөөр иимэ үрэ дүн тус фермэ дээрэ хайшан гэжэ туйлагдааб гэжэ тобшоор харуулхань бэрхэтэй. Һаалишадай ажал, малай үүлтэр һайжаруулха тушаа фермын бригадир, зоотехнигэй хүсэл оролдолго — эдэ бүгэдэ талаар ошоогүй ха юм.

Мүнөө Байгалай совхозой Закалтуйн һү һаалиин фермэ аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһээр үнинэй. Үнгэрһэн түсэбтэ наймадахи табан жэлэй эхеэр фермые даажа абаһан бригадир Мария Петровна Никоновагай, тэрээнтэй суг хүдэлдэг һаалишад, мал адуулагшадай оролдосото, үнэн сэхэ ажалай ашаар тус фермэ аймаг соогоо жэшээтэ фермэ болонхой. Эдэ жэлнүүдтэ туйлаһан амжалтынгаа түлөө нүхэр Никонова Ленинэй орденоор шагнагданхай.

— Намда үгтэһэн гүрэнэй үндэр хайра шагнал имагтал минии ажалда үгтэһэн сэгнэлтэ бэшэ, харин манай фермын бүхы коллективэй хүдэлмэриин сэгнэлтэ гээшэ,— гэжэ Мария Петровна хэлэнэ.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Байгалай совхозой Закалтуйн фермынхид шэнэ юлэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө түрэл орон соогоо социалис мүрысөө үүсхэһэн Москва, Ленинградайхидай үнэтэ үүсхэлые дэмжэн, шэнэ уялгануудые абанхай. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2500 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорһоонь 10 хоногоор урид, жэлэй даабари декабриин нэгэн болотор дүүргэхэ, 100 үнеэн бүриһөө 92 тугал абажа түлжүүлхэ гэһэн уялга абаад, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень аймагайнгаа бусад һү һаалиин фермынхидтэ хандаһан байна.

Энэ үүсхэлынь КПСС-эй Кабанскын райкомдо, аймгүйсэдкомдо һайшаагдажа, мүнөө аймагай совхозуудаар хаа хаанагүй дэмжэгдэнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар Кабанскын һунгуулиин 79-дэхи округһоо дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Мария Петровна Никоновагай даадаг Байгалай совхозой Закалтуйн һү һаалиин фермын һаалишад, малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байха гэжэ найдагдана.

Хэһэн бүтээһэнээрээ һанаагаа амардаггүй, хани хүдэлдэг нүхэдгөө шанга эрилтэтэйгээр хандажа, уялга харюусалгыень ходо һануулжа байдаг Мария Петровна һунгагшадай этигэл найдабариие харюулхал байна.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Арадай кандидадууд

ТҮГНЫН ТҮРҮҮ БАСАГАН

Оршон тойрон хон-жэн, намдуу зохид. Хони хурьгадай шэхэ дүлиирмөөр маарылдаха абяаншьегүй. Гансал Боомой, Сагаан нуурай наагуурхи намаг сооһоо бахануудай байд лэ гээд «пяард» гэхэнь, һүниин суурянда холоһоо дуулдана. Харанхы болоһоор үнинэй, Долоон үбгэд һайса тонгойд гэнхэй. Һүнидэ орой үгы гэдэгтэл, морёо тэрэ яаруулнашьегүй. Совхозой центр Түгнэһөө Дээдэ-Боом хүрэтэр яһала холохон — адаг арба гаран модо болохо.

...Ондоо хүниие яажа оложо ядаа гээшэб? Санжа Батуев, тэрэнэй нүхэр Цыпилма тиихэдэ маанадтай мүрысэдэг Доржо Батуев гэгшэд яагааб? Совхозойнгоо хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ тэрэ нёдондо түрүүлжэ гараад, чемпион болоо һэмнай. Мүнөөшье урда мэтэ амжалтатай ябана ха юм. Хонишодһоо гадна, бэрхэ һаалишад, механизаторнууд олон гү бэ. Һургуули һударгад, зоной урда гараад, үгэ хэлэхэдээ бэрхэ хүнүүд олон ха юм. Юундэ намайе олобо гээшэб? Иимэ ехэ этигэл найдабарида хүрэмөөр юу хэжэрхёо, бүтээгээбиб гэһэн бодолнууд Самажабай толгой сооһоо гаранагүй. Баһа бүхы наһанайнь ябадал — эсэгынгээ баруун дайнда мордоходо, эжыдээ туһалхаяа үүрээр бодоод, тугалнуудыень табижа үгэдэгөө, хоолос түүжэ, эдихэ юумэтэй болохолоороо, дүрбэн модоной газарта ябагаар һургуулида ошсдогоо, сар хүллөөд, газар хахалдагаа. Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхоздо гурбан үбэл удаагаар модоной бэлэдхэлдэ ябаһанаа һанана. Элдэб бодолдо абтаһандаа гэртээшье хүрэжэ ерэһэнээ ойлгоогүй ха.

— Тэргэшни хоршогоноһоор үнинэй аад, харагдаха юумэн үгыл. Юундэ миин галгюулшоо хүмши? Али үбдэшоо гүш?— гээд Дондог нүхэрынь угтаба.

— Үгы даа, Суглаан орой тараа. Гэнтэ элдэб юумэн толгой домни ороод, бодолгото болошооб. Морёошье яруулхаа мартажархёоб. Дондок, хүнэй наһан соо элдэб юумэн ушардаг юм байна. Хуби заяан гээшэ нээрээл бии гээшэ ха.

— Гэнтэ юугээ, ямар хуби заяагаа дурдажа оробош? — гээд морёо мулталжа байһан Дондок гайхангаар зуг татаба.

— Намайеш депутат болгохонь, республикынгаа Верховно Советэй, суглаан дээрэ тиигэжэ хэлсээ. Шираб. яагааб даа, совхозоймнай главна ветврач Тушинов эгээн түрүүн зоной урда гараад, республикынгаа дээдын орган — Верховно Советэй депутадта кандидадаар нютагайнгаа басаган, түрүү хонишон Самажаб Дашанимаевае дэбжүүлхэ байнаб гээд хэлэхэдэнь, би түрүүн хүсэд ойлгожо ядашооб, тиигээд бахардашооб.

Түгнын тала уужам даа. Сагаан Шулуутайһаа эхилээд, Сулхариин адаг хүрэтэр һунаһан тала дайда, хада майлаар Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай тарялан нэмжыдэг, атар тарган адууһа малнуудынь бэлшэн ябадаг. Бидэ һаяхан «Эрдэм» совхозой түрүү хонишон Дондок Сахияевич Батуевай бригадада ажалладаг Самажаб Дашанимаеватай уулзаха зорилготойгоор Дээдэ-Боом хүрэжэ ерэбэбди.

Энэ жэлэй мартын эхеэр энээ руу ябахадамнай хонидоо түрүүлжэ байһан хонишод ехэ сүлөө забдагүй, тухашаржа байгаа бэлэй. Тэрэ гэһээр тэбхэр гурба һара үнгэрөө. Мүнөө ерэхэдэмнай, хабар нарай байһан хурьгад эхэтээ хамта түрүүшын ногооной амта мэдэнхэй, дэбхэрэлдэн наадажа ябаба. Яагаа түргэн боргожодог амитад гээшэб. Тиихэдэ тэнжэжэ ядажа байһан аад, харин мүнөө эхынгээ тухай гэхээр томонууд болошонхой. Һайн харууһан дээрэ байдаг хурьгад гээд хараһаар лэ мэдэхээр. Эхэнүүдыньшье тобир тарганууд. Зариманайнь ноохо хөөбэрилжэ эхилээ. Хурьгадынь бэеэрээ, ноохо, зүһөөрөө нэгэ адлихануд. Нэгэ хусын үрэһөөр, үсөөхэн үдэрнүүдтэ искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ гээд гансата ойлгохоор.

— Сайн байна, сайн байна,— гээд Самажаб Дашанимаева сайгаа уужа һууһанаа столһоо түргэхэн бодоод:— Холын айлшад, хаанаһаа гэнтэ буужа ерэбэ гээшэбта? Дээшээ гаража һуугты. Бэлшээриһээ һаял ерээд, гэр соохиёо өөдэнь татаадүй байналби. Үглөөгүүр гараад, үдэшэлэн ерэхэдэш, эдэ шолмонууд нобшо ноохойгоо урбуулжархёод байхал,— гэн газааһаа үүдээр бэе бэеэ түлхисэлдэн орожо ябаһан жаахануud хүбүүн басаган хоёрые зэмэлэн һагад, бидэндэ стулнуудые табиба.

6 үхибүүдэй эхэ, 19 жэл соо һэтэ хонишоноор хүдэлһэн хүн гээд Самажаб Дашанимаевнае хараһаар хэлэхын аргагүй. Залуугайнгаа шарай алдаагүй, сэбэр сарюун, номгон даруу зантай эхэнэр.

Дондок Батуевай бригадынхидые үнинэй танихабди. Ажалша бэрхэ хонишод гэжэ аймаг соогоо суурхаһаар үнинэй. Дүрбэн хүнһөө бүридэһэн эбтэй эетэй энэ коллектив совхозойнгоо 600-гаад эхэ хонидые даажа абаад, жэл бүри тоо толгойень хоёр дахин олошоруулдаг юм. Тэдэнэр зундаа эндэһээ баруулжаа, 4—5 модоной хэмжээндэ Шандын булагта зуһадаг. Тэндэнь бэлшээри һайнтай, нарин ногоотой, уһаниинышье дүтэ, үбһөө хуряажа абамсаараа, Дээдэ-Боомдоо нүүжэ ерэдэг. Бригадада 20-ёод га сабшалан, 3 морин унаа, косилка, тармуур гэхэ мэтэ үгтэнхэй. Сабшалангаа өөһэдөө уһалдаг, утэгжүүлдэг, үбһөө хуряажа абадаг, байра байдалаа заһабарилдаг, дулаалдаг, түлеэ залһаяа бэлдэдэг. Нёдондо тус бригадынхид 500 центнер һайхан үбһэ, 200 центнер ногоон һолоомотой үбэлжэлгэдөө ороо һэн. Тэрэнь бардам хүрөө. Юуб гэхэдэ, дүршэлтэй хонишод тэжээл байнал гээд, ямаршье хубаарилгагүйгөөр тэжээлээ гаргашалдаггүй. Жэлэй дүрбэн сагта хонидойнгоо түрэтэр бэлшээдэг. Урдань 100-һаа 90—95 хурьгадые абадаг һаа, һүүлэй гурбан жэл соо хонин бүриһөө хурьга, 3,3 килограмм нооһо абадаг болонхой. Ажахын тоосоондо ороһон энэ бригадынхид жэл бүри ашаг үрэ ехэтэйтээр ажалладаг. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ бригадынхид совхоздоо 7627 түхэригэй сэбэр олзо оруулха түсэбөө 1503 түхэригөөр үлүүлэн дүүргэв. Хонишод мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө хурьга, 3,3 килограмм нооһо абаха, хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые эхэһээнь һалгаатар 18 килограммда хүргэхэ гэхэ гү, али бүхыдөө 512 хурьга түлжүүлхэ, шэгнүүрыень 93 центнерээр дээшэлүүлхэ, гүрэндэ 18 центнер нооһо худалдаха гэһэн даабаритай. Һүүлэй байдалаар тэдэнэр 100-һаа 96 хурьга түлжүүлээд байна.

«Хонишодой ажал хүнгэн бэшэ. Эгээл бэрхэтэй нэгэ ушарал тухайгаа хөөрэжэ үгыт» гээд арадай зарасаар түлөөлэгдэһэн нүхэр Дашанимаевада хандабабди.

— 1969—70 оной үбэлжэлгэ республикымнай малшадта хэзээдэшье мартагдахагүй, ёһотойл шалгалта боложо үгэһэн гээшэ. Тэрэ үбэл 580 толгой хонидто 150 центнер үбһэ, 300 центнер ногоон һолоомо бэлдэжэ абаа һэмди. Бүхэли үбэлөөрөө, хабартаа бэлшээжэл гараабди. Март һарын эхеэр 7—8 үдэртэ ходол хүйтэн, шуурга һалхин боложол байгаа. Үбһэтэй һаа, хонидоо дал соонь байлгаад эдеэлүүлхэ һаабзабди. Нэгэтэ эндэһээ хойшоо 5—6 модоной газарта Бажагарай үбэрөөр хонидоо бэлшээжэ ябатарни, Хабшаг сагаан Улаан хада хоёрой хоорондо үүлэн бии болоод, үдэһөө хойшо тэнгэриин орой соорхойгүй болотороо бүрхэмсөөрөө һалхилжа, саһаар шэдэлжэ эхилээ һэн. Үдэшэлэнтээ шуурган һалхин хоёрой улам шангадажа, тэсэхын аргагүй болоходо, байра руугаа хонидоо туухадамни, дааршан, нороһон хонидни урагшаа ябаха юумэнинь үгы. Туулга мэдэхэеэ болёод, байра дээрээ бөөгнэрөөд шортоо. Һүни харанхы болошоһон хойно бултадаа хонин бүхэнөө шэрэхэ, түлхихэһөө абан арай гэжэ байрадань асаржа. хурьгадтань хүхүүлээ һэмди,— гэжэ Самажаб Дашанимаева хөөрэнэ.

«Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад һунгалтын урда тээхи хамтын суглаан дээрээ республикынгаа Верховно Советэй депутадта кандидадаар нютагайнгаа басаган, түрүү хонишон, хүнэй, хамтын хэрэгэй түлөө хододоо һанаата боложо ябадаг сагаан һайхан бодолтой Самажаб Дашанимаевае дэбжүүлхэл ёһоороо дэбжүүлээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

УГАА ДАМЖА[…] ХОНИШО[…]

Үдэшын наран яранги, […] улаанаар ялайн, үглөөдэр б[…] дэнтэй хахасахаяа байһан […] байба. Хүдэлмэриин нэгэ […] рэжэ, хүн зоной ан-бун гэж[…] үе. Нарин-Шэбэрэй гүүр[…] шодтой уулзахаяа ерэбэбди. […] һүрэг хойто хадынгаа […] хабархангаар бэлшэнэ. Бү[…] гаан хурьгад тала дайда[…] горхоһондоо иишэ тиишэ[…] шааха, маарана. Хонидо[…] саанаһаа хэрэгтэй хүмна[…] жап Батомункуева маанарт[…] ерэбэ. Мандашалдаһанэй […] Балмажабнай бидэниие гарт[…] урибa...

1965 оной намар. […] класс дүүргээд байһан Бал[…] сагандаа эжынь түрэл совхо[…] жэ, хонидо орохыень ду[…] Үе наһаараа мал ажалда яб[…] боонойн Балжидмаагай […] ма ондоо ажал тухай […] шьегүй бэлэй.

— Мүнөө жэл, бас[…] бишни пенсидэ гарахам […] Хаража ябахан хонидыем т[…] абаа һаашни, ехэл һайн ба[…] дээрэ бишни хамһалсаха з[…] —гэжэ эжынь Балмажабта[…] тэй зохид сагтаа хэлэдэг һэ[…]

Басаганиинь эжынгээ үгэ[…] шье гэхэдэ болохо юм бэзэ. […] жэ эжынгээ амаралтада […] хоёр дүүнэрээ би һургаха […] гэжэ Балмажап бододог […] эжынгээ хаража ябаһан хони[…] саганиинь харадаг болоо. Т[…] хоёр жэл соо эжынь хамһа[…] саганайнгаа дүй дүршэлтэй[…] түхэлжэхэдэнь, амаралтада […] жэ гараа бэлэй.

Залуу аад, малда ехэ ан[…] ажал хүдэлмэридэ дүйтэй, […] лэ басаган даа гэлсэхыен[…] хүнһөө дуулаа һэм.

Түрүүшын оной түл абал[…] наар үнгэржэ, залуу малша[…] жап Батомункуева Хэжэнгы[…] гай ажалшадай депутадууда[…] тэ депутадаар һунгагдаа бэлэ[…] хи, үүсхэл ехэтэй энэ басаг[…] хозойн малшад, хүтэлбэр[…] этигэдэг, найдадаг байһани[…] нөө дахин элирбэ бшуу.

Июниин 13-най воскресен[…] гэрхэ һунгуулида нүхэр Бат[…] ва аймагай Советэй депутад[…] дадаар дахин дэбжүүлэгдээ[…] Байгша ондо 374 эхэ хони[…] зуунһаа наяад хурьга абаһа[…] «Первомайский» совхозой т[…] нишодой дүнгүүдэй нэгэн һэ[…]

Совхозой 3-дахи отделен[…] нишод сооһоо Балмажап […] луунь, ниитын хэрэгтэ э[…] гээр хабаадалсадаг хүн юм[…]

— Хожомоо урдаа хараха […] доймнай нэгэн сохом болохо […] гэжэ Балмажап тухай хөөр[…] совхозой парторг Б. Ф. То[…] тэмдэглээ бэлэй.

Һаяар нооһо хайшалалга э[…] 3,5 килограмм нооһо […] нин бүриһөө хайшалха гэһэ[…] Балмажап абанхай. Хонидойн[…] һайн, тиимэһээ уялгань дүү[…] бэзэ гэжэ яһала этигэмээр б[…]

...Хөөрэлдэһөөр байтарнай, […] хышье болохоо һанашаба. […] хонидоо хаахаяа маанадаар […] сугтаа гараа һэн.

В. ТОКТОХО[…]

Хэжэнгын аймаг.

ОРОЛДОЛГЫН ХҮСЭН

Шарза нютагай сабшалан, бэлшээри багатай, хада уулын хабшалда байдаг юм. Тиихэ мүртөө һалхинай аман дээрэ байдаг тула газарай хүрьһэн үлеэгдэшэдэг. Иимэ газарай үбһэ ногооной үндэһэ хамгаалхын, ургасыень дээшэлүүлхын тулада бидэ, луговодууд бүхы хабаараа хүдэлдэг гээшэбди.

Энэ нютагта хоёр хүн луговодоор ажалланабди. Нүгөөдэ нүхэрни — Жүгдэр Мандагаев Зүүн Шарзада, би Баруун Шарзада тус тус участогуудые даадагбди. Сабшалан уһалалга гол түлэб апрельдэ эхилдэг. Тиихэдээ хадаһаа бууһан саһанай уһа тогтоохын тула үдэр һүнигүй шахуу хүдэлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, үерэй уһан урдахадаа, хаалта боолтымнай һэтэ сохино. Тэрэниие барихын тула таһалгаряагүй байжа эрьехэ хэрэгтэй.

Майда уһалууриин халуун хаһа ерэдэг. Түрүүшын уһалалгын удаа сабшалан дээрэ гаргагдаһан шэбхэ буталдаг, тараадаг байнабди. Манда малшад туһална. Тэдэнэр шэбхээ зөөжэ гаргахадаа, зааһан газартамнай буулгадаг юм. Бидэнэр өөһэдөө жэл бүри үтэгжүүлгэ хэдэг байһан хадаа хаана, ямар газарта шэбхын буулгагдаха байһаниие мэдэнэбди.

Сабшалангаймнай газар оройдоо 70—80 гектар юм. Өөрынгөө участок дээрэһээ дунда зэргээр га бүриһөө 12—14 центнер үбһэ абанаб. Тиигэжэ нүгөөдэ луговодтоёо хамта 700—800 центнер тэжээл өөһэдынгөө участогууд дээрэһээ абанабди. Энэ хадаа гансахан [illegible] хүсэн.

Харин энэ жэлдэ Мон-[illegible] адагта шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, элдүүриимнай газар нилээд ургэдхэгдэхэнь. Тэндэ зелёнко тарихадаа гансахан тэрэниие бэшэ, горох, ешмээн холилсожо тарья һаа, зохисотой гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, тэндэ ургаһан ургаса һурагүй шэмэтэй байха һэн ха. Зелёнко гансал һолоомо үгэнэ ха юм.

Эндэмнай болдог бутатай газарнууд бии. Тэрэниие тэгшэлээ, хахалаа һаа, олон жэлдэ ургадаг ногоон таригдаха һэн гэжэ һанагшаб.

Д. ПАТАРХЕЕВ,
Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

АЯН ЗАМДА ЯБАХАДАА...

Дамба Жалсараев уянгата поэт байхаһаа гадна, абьяастай хурсаар бэшэгдэһэн политическэ шүлэгүүдэй автор байха юм. Арадай баян хэлэнэй бүхы һайханиие шэдэжэ, сэдьхэл соогоо болбосоруулжа, хэдэн үеын сууря бөөдэ шэнгээһэн мэтэ хонгёо аялгатай шүлэгүүдые поэт бэшэдэг.

Жалсараевай поэзи буряад шүлэг зохёолгын хүгжэлтэдэ горитой үүргэ дүүргэһэн байха. Поэдэй гүүрһан дороһоо инаг дуран, байгаали тухай шүлэгүүд, хүүгэдтэ зорюулһан зохёолнууд, поэмэнүүд гаранхай.

Дамба Жалсараевай шүлэгүүд соо, мүн һүүлэй үедэ бэшэгдэһэн «Баатар тухай домог» гэжэ томохон поэмэ соонь харгын, аян замай образ онсо үүргэ дүүргэдэг гэжэ үнихэнэй тухайлагдаһан.

> **Аян зам.**
> **Алтан дэлхэйн**
> **захадашагүй ута наһанда**
> **Али олон эрэшүүл**
> **Аянай жолоо барял.**
> **Түбиие тойрон ябаһан**
> **Түбэй тэрэ аяншадай дунда**
> **Олон тиимэ бэшэшье бол,**
> **Оролсотойл байха юм буряад.**

Хилын харуулай офицер, КПСС-эй Буряадай обкомой хүдэлмэрилэгшэ, БурАССР-эй соёлой министр, ТАСС-ай корреспондент, Буряадай уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ — эдэ бүхы албан тушаалынь хэды ехэ саг эдилтэйб?

Зүгөөр Дамба Жалсараев ямаршье тушаал даагаад ябахадаа, поэт зандаа үлэдэг. Тиихэдэ ниитэдэ туһатай ажалынь шэнэ бодол түрүүлжэ, улам абьяастайгаар шүлэг бэшэхэдэнь туһалдаг гээшэ лабза. Эдэхэн мүрнүүдые хараад үзэе:

> **Уужам СССР бүлын зэргэдэ**
> **Урагшаа Буряад тэмсэн**
> **дабшаа.**
> **Аймаг араднай юрөөн магтана**
> **Алдарта парти — мэргэн**
> **багшаа.**
> **Партиингаа һургаалаар**
> **хүсэтэйбди,**
> **Партиингаа анхаралаар**
> **жаргалтайбди.**
> **Партияа энхэрэн даханабди,**
> **Партидаа этигэн ябанабди.**

Поэт яһала ехээр аяншалдаг. Ази, Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдэлгын Совет комитедэй гэшүүн байһан тула Энэдхэгээр ябаһанаа бусажа ерэһыень һананабди. Тэндэ зарлагдаһан Африка, Азиин уран зохёолшодой конференцидэ хабаадаа. Олохон дахин Монгол ошоо, мүн баһа орон соогуураа. тусхайлан хэлэбэл, Дунда Азяар, Закавказяар, Прибалтикаар, Украинаар ябаһан байха.

Поэдэй шүлэгүүд томо томо совет журналнуудай хуудаһанда хэблэгдээд, Бүхэсоюзна радиогоор дамжуулагдадаг. Шүлэгүүдынь украин, белорус, грузин, эстон, латыш болон бусад хэлэн дээрэ оршуулагданхай. Хани нүхэсэлэй оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгануудай һүүлээр аян замаа үргэлжэлүүлжэ ябахадаа, поэдэй бодолһоо иимэ мүрнүүд мүндэлөө ёһотой:

> **Буруугай бэлшээриһээ гараха**
> **буянгүйбди даа гэн,**
> **Буряадууд урдань**
> **хэлсэдэг бэлэй гү байдалаа?**
> **Харыш, мүнөө**
> **алар хаагуур ябадагаа,**
> **Хани нүхэдөө**
> **хаанаш олоод байдагаа...**

Үнгэрһэн сагууд тухай бодомжолхо гээшэ урагшаа дабшахада туһатай. Имагтал үнгэрһэн сагай бэрхэшээлнүүд тухай бодомжолходоо, мүнөөдэрэйнгөө, үглөөдэрэйнгөө түлөө тэмсэхэ хүсэл түрэхэ. Д. Жалсараевай шүлэгүүдые уншахадаш, үнгэрһэн ба мүнөө сагай удха хоорондоо хүрмэлдэжэ, шэнэ бодолоор шэмэгдэһэн образууд түрэдэг байна.

Дамба Жалсараев совет үедэ түрэжэ, совет һургуулида һуража гараһан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ эдир хүбүүн уялгата албанда мордожо. хилын харуулда байгаад, империалис Япониие даралсаһан габьяатай.

Түрүүшынь шүлэг 1945 ондо «Забайкалиин хилын харуулшан» гэжэ газетэдэ толилогдоо һэн. 1950 ондо Улаан-Үдэдэ «Үнэн тухай үгэ» гэжэ эгээл түрүүшынгөө ном түрэл хэлэн дээрээ хэблэбэ. Тэрэ [illegible] поэт хорёод ном гаргаа. Тэдэнэйнь зарим Москвада хэблэгдээ. В. И. [illegible]нинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай урда тээ «Баатар тухай домог» гэжэ томо поэмэнь хэблэлһээ гараа һэн.

Поэдэй һүүлшын поэмэ буряад поэзиин томохон зохёолнуудай нэгэн болохо юм. Тэрэ зохёол соонь хаанта засагай үедэ хоёр дабхар дарлалта доро зобожо байһан буряадуудай ажабайдал тухай, агууехэ Ленинэй нангин сурталай туяа доро, большевик партиин хүтэлбэреэр шэнэ байдалай мандаһан тухай домоглогдоно.

Поэмэ соо Ленинэй образ горитой һуури эзэлнэ. Буряад орондо боложо байһан хубилалтанууд Ленинэй һургаалай аша үрэ гэжэ поэмын шүлэг бүхэнһөө мэдэрэгдэнэ.

Автор эндэ ёһотой уран арга олоо гэжэ һанагдана: Ленинэй образ олон хүнэй хөөрөөн сооһоо тодорно. Жэшээнь, большевик Ивановой, улаан армеецэй, Шушенскһаа ябаһан таряашанай, тэрэшэлэн бусадай хөөрөөнһөө Ильич багшын об[…] дэнэй нюдэндэ харагдахадал […]

Поэмын гол герой — ул[…] Далай. Тэрэмнай арад зоной[…] һаа гараһан, ниитэлэгдэһэн […] гэжэ харагдаха ёһотой. Ти[…] Далайн үгэнүүд, тэрэнэй һа[…] долнууд арадай зүгһөө х[…] харуулагдана гэжэ ойлгонобди[…] зон баатарые хүлеэдэг байга[…] мэһээ өөһэдынгөө дундаһаа […] баатарые, арад зоной нойрсо[…] һан асари ехэ хүсые һэргээж[…] сүлөөгэйнь түлөө тэмсэлдэ […] һон баатарые гаргаа гэһэн […] поэмын гол удха болоно бшуу.

Дамба Жалсараев үшөөл […] шүлэгүүдые, поэмэнүүдые […] байха гэжэ найданабди. Жэлһэ[…] дэ ургажа байһан бэлигынь, […] бүхэниинь тэрэ найдалыемнай […] шалнэ.

Дамба Жалсараев ниитын […] эдэбхитэйгээр хабаададаг хү[…] эй Буряадай обкомой гэшүүн, […] Үдын городской Советэй […] РСФСР-эй Уран зохёолшодой […] боонoй правлениин гэшүүн — […] ажал ябуулгань үдэр бүри а[…] гаа урда уялгаяа дүүргэн, эсэ[…] гөөр хүдэлжэ байһан тухайд[…] нуулна. Мүнөө Дамба Зодбич […] раев Зэдын һунгуулиин 59-дэ[…] ругһоо Буряадай АССР-эй Ве[…] Советэй депутадта кандидада[…] жүүлэгдэбэ. Арадай һунгамал […] доо, һунгагшадайнгаа этигэл […] бари харюулхын тула урда […] үнэн сэхээр хүдэлхэ байһанда[…] жэг түрэнэгүй.

В. НИМБУ[…]
Буряадай ниитын институ[…] хүдэлмэрилэ[…]

Ф. Д. КУЛАКОВ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, К. Т. МАЗУРОВ hУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАБА

...ИЖНИЙ ЛОМОВ. (Пензенскэ об- ... ТАСС). Нижнеломовско hунгуу- ... округой hунгагшад РСФСР-эй Вер- ... Соведэй депутадта кандидат, ...С-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ...С-эй ЦК-гай секретарь Фёдор Давы- ... Кулаковтой июниин 4-дэ эндэ уул-

...гэмжэтэ нюур — Нижнеломовско ... бүтээлгын заводой инженер В. А. ...якова Ф. Д. Кулаковой намтартай ...агшадые танилсуулба. Коммунист- ... болон партийнабэшэ хүнүүдэй ба- ...ки нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө ...лтын үдэр дуугаа үгэжэ, партиин ...ральна Комитедэй ленинскэ полити- ... түлөө, коммунис байгуулалтадахи ... амжалтануудай түлөө дуугаа үгэ- ... hунгагшадые тэрэ уряалаа.

... Д. Кулаков үгэ хэлэжэ, сугларагш... зүгhөө халуунаар угтагдаа. Ехэ ... найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө ...агшадта үнэн зүрхэнэй баясхалан ...од, энэзниие Коммунис партида ... найдаhан ябадал болоно гэжэ тоо... гэбэ. Соведүүдэй засаг — ...ай засаг, арадта зорюулагдаhан за... болоно. Өөрынгөө арадта, өөрынгөө ...лис Эсэгэ орондо хизаарлашагүй ... сэхээр алба хэхэhээ ондоо тиимэ ... hайхан хэрэг коммунист бүхэндэ ...гүй гээд депутадта кандидат хэ-

...артиин XXIV съездhээ уламжалан, орон дотор политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын боложо байhан оршон байдалда мүнөөнэй hунгуулиин кампани боложо байна гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Манай ороной экономическа, социальна ба соёлой хүгжэлтын асари ехэ программа съездын шиидхэбэринүүдээр хараалагданхай. Тэрэниие бүхы совет арад нэгэн hаналтайгаар hайшаана, дэмжэнэ гээд депутадта кандидат хэлэбэ.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахын талаар партиин бэелүүлдэг политикын гол шэглэлнүүд тухай Ф. Д. Кулаков сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

***

Пензенскэ областиин хэдэ хэдэн районуудай совхоз, колхозуудта Ф. Д. Кулаков хүрэhэн байна. Тэрэ «Ермаковский», Тимирязевай нэрэмжэтэ, «Урицкий», «Россия», «Беднодемьяновский» гэжэ совхозуудта, КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ, «Коммунизмын түлөө» колхозуудта хүрэжэ, ажахынуудай экономикотой, тэдэнэй саашанхи хүгжэлтын хараа замтай танилсаа, ажалшадайнь ажабайдалаар hонирхоо.

Ажахынуудай хүдэлмэришэдтэй, колхознигуудтай, хүтэлбэрилэгшэдтэй, мүн партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй Ф. Д. Кулаков хөөрэлдөө.

Тэрэшэлэн Нижнеломовско машина бүтээлгын заводто, «Сельхозтехникын» областной нэгэдэлэй предприятинуудта тэрэ хүрөө.

●

ПАВЛОВСК. (Алтайн хизаар. ТАСС). РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Дмитрий Степанович Полянскитай уулзахын тулада Павловск гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхоной соёлой байшан соо Алтайн хизаарай Павловска hунгуулиин округой хэдэн зуун ажалшад июниин 4-дэ суглараа.

hунгагшадай зүгhөө хани халуунаар угтагдан, Д. С. Полянский үгэ хэлээ. Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадаар өөрыень гурба дахин дэбжүүлhэн Алтайн хизаарай Павловска hунгуулиин округой hунгагшадта тэрэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ удха шанар тухай, партиин хараалhан асари ехэ түсэбүүд тухай үгэ хэлэгшэ хөөрөө.

Промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин политика, тэрэнэй бодото хэмжээнүүд Совет гүрэнэй политическэ үндэhэ hуури болгошо хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай харилсаа холбоое бэхижүүлхэ, город ба тосхоной, ухаан бодолой ба бар хүсэнэй ажалай хоорондохи илгаае сааша саашадаа зайсуулха хэрэгтэ зорюулагдаха байна.

Шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэ коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ парти тоолоно. Энэ хадаа үргэн олон ажалшадые коммунис үзэл бодолтой болгохо, ажалда, нитын зөөридэ коммунис ёhоор хандадагаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ гэhэн удхатай. Үшөө ямар удхатайб гэхэдэ, хүндэ хүндэтэйгөөр, оролдосотойгоор хандаха, үнэн сэхэ ба эрилтэ ехэтэй байха, хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эбсэшэгүйгөөр хандаха ябадал батадхалгада туhалхаар оршон байдал байгуулха тухай оролдолго гаргаха хэрэгтэй гээд депутадта кандидат хэлээ.

Шэнэ түсэбтэ табан жэл зохёон байгуулхы ябуулга хэхэ хизаарлашагүй хараа зам нээжэ үгэнэ. Партиин хараалhан түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө хабаадалгые, коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ өөрынгөө эзэлхэ hууриие залуу хүн бүхэн тодорхойлхо зэргэтэй. Үйлэдбэриин ямаршье hалбарида, ямаршье ажал ябуулгада хаа хаанагүй залуушуулай ажалша бүхэриг гар, барагдашагүй эршэ хүсэн, зохёохы үүсхэл ба оюун бэлиг хэрэгтэй.

Алтайн эхэнэрнүүд гайхамшаг үүсхэл гаргаа. Тэдэнэй дундаhаа таба мянга гараниинь хүдөөгэй механизаторнууд болоhон байна. Энэ патриотическа хүдэлөөн бүгэдэ арадай дэмжэлгэ ба hайшаалда хүртэхэ зэргэтэй.

Алтайн хизаарай хүгжэлтын саашанхи хараа замууд тухай Д. С. Полянский удаань хэлээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ Д. С. Полянский хизаарай ажалшадай шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсөө, КПСС-эй XXIV съездын хараалhан түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ шэн зоригто ажалаараа эрхим туhа нэмэри оруулха байhандань гүнзэгы ехээр этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

***

КПСС-эй Алтайн крайкомой ба Барнаульска горкомой бюрогой гэшүүдтэй, хизаарай ба городой Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй Д. С. Полянский уулзаа.

●

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Васильевска аралай завод, фабрикануудай, барилгануудай түлөөлэгшэд, эрдэмтэд Ленсоведэй соёлой ордон соо июниин 4-дэ суглараа. Эндэ hунгагшад Василеостровско hунгуулиин округhоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Кирилл Трофимович Мазуровтай уулзаhан байна.

Россин Федерациин гүрэнэй засагай дээдэ зургаанда өөhэдынгөө түлөөлэгшөөр К. Т. Мазуровые василеостровойхид хоёрдохёо дэбжүүлhэн байха юм.

К. Т. Мазуров үгэ хэлэжэ, hунгагшадай зүгhөө халуунаар угтагдаа.

Арадай материальна байдал саашадань hайжаруулха, соёл болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар партиин хараа шугамые КПСС-эй XXIV съезд үргэлжэлүүлбэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороной амжаhан туйлалтанууд тухай тогтоходоо, съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ ленинградайхидай hайнаар хабаадажа байhые тэрэ тэмдэглээ.

Эрдэм ухаанай туйлалтануудые хүдэлмэридөө бүри хүсэдөөр хэрэглэхыень К. Т. Мазуров уряалаа.

Уласхоорондын зарим асуудалнууд тушаа депутадта кандидат тогтожо хэлэhэн байна.

Этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө hунгагшадта К. Т. Мазуров үгынгөө түгэсхэлдэ үшөө дахин баясхалан хүргөө.

* * *

Ленинградта байха үедөө К. Т. Мазуров заводуудта, барилганууд болон худалдаа наймаанай предприятинуудта хүрөө. Ленинградска университедтэ орожо, эрдэмтэдтэй, эдэбхитэй студентнүүдтэй уулзаа.

КПСС-эй Ленинградска обкомой ба горкомой бюрогой гэшүүдтэй хөөрэлдөө.

hУНГАГШАДАЙ КЛУБ

...ФСР-эй, БурАССР-эй Верхов... ...оведүүдые болон нютагай Со... ...дые hунгаха үдэр болотор хэ... ...н хоног үлэбэ. hунгалтын үдэр ... манай бүхы совет арадай hа... ... нэгэдэлгын ёhото зол жар... ... hайндэр шэнгеэр үнгэрдэг ...алтай болонхой. Мүнөөшье бү... ...жалшаднай энэ hунгалтын үдэ... ... ажалай болон политическэ ... үүсхэлээ эршэдхэнхэй угта... ...айна. Болохоёо байhан hунгал... ...онсо шэнжэнь хадаа, Комму... партиин XXIV съездын хараал... ...асари ехэ түсэбүүдые бэелүүл... ...түлөө совет арадай бүхы хүсэ... ...лаа, зориг эрмэлзэлээ элсүүл... ...йhан оршон байдалда болохо. ...э hунгалтын хүдэлмэриин ...hэн сагhаа хойшо манай hун... ...адай клуб hунгагшадайнгаа ... ниитэ-ойлгууламжын хүдэл... ... үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа ...hан байна. Манай клубай, ... hунгуулиин энэ участогта ...одог бүхы табан партийна ... организацинуудай агитколлек... ...үдэй ябуулдаг ойлгууламжын ...лмэри КПСС-эй XXIV съез... ... баталан абаhан түүхэтэ шиид... ...ринүүдые хүдэлмэришэд болон ... хаагшадта тайлбарилан ойл... ...а, депутадта кандидадаар дэб... ...эгдэhэн арадай түлөөлэгшэдэй ...ай, ажабайдалай намтартай бү... hунгагшадые танилсуулха гэ... гол шэглэлтэй юм. Тиимэhээ ...й участогай коллективүүд тус... баталагдаhан нэгэ түсэбөөр хү... ...эрилдэг.

...рын үдэрнүүдтэ hунгагшадай ...та уласхоорондын байдал, ...тиин гадаадын политическэ ажал ябуулга тухай, арадай ажабайдал hайжаруулха талаар партиин табиhан гол зорилгонууд тухай, коммунизмын материальнотехническэ үндэhэ hуури байгуулха үедэ партиин үүргые дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэлсэгдэhэн асуудалнуудаар hонирхолтой хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэhэн байна. Мүнөө манай hунгагшадай диилэнхи хубинь дээдэ ба дунда эрдэмтэй, соёл болбосоролойнгоо талаар хүгжэнги байдалтай болонхой. Тиимэhээ тэдэнэй үмэнэ уншагдаха лекцинүүд гүнзэгы удхатай байха болоно бшуу. Энэ талаар врач Раиса Панфиловна Шалыгинагай уншаhан «Буряад орондо элүүрые хамгаалха хэрэгэй хүгжэлтэ тухай», багша Людмила Алексеевна Доржиевагай уншаhан «КПСС-эй XXIV съезд совет наукын хүгжэлтэ тушаа» гэhэн лекцинүүд ажалшадта ехээр hонирхогдоо.

Ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри гансал манай hунгагшадай клубта ябуулагдадаг бэшэ юм. Манай hунгагшадай клубай ябуулдаг хүдэлмэридэ туhалалсахаар хабаадуулагдаhан партийна организацинуудай агитколлективүүд өөhэдынгөө даадаг участогай hунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта, мүн энэ бригададахи эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрэлдөө эмхидхэдэг. Жэшээлэн хэлэбэл, Буряадай барилгын управлениин нэгэдэхи барилга-хабсаралгын управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай үмэнэ гуша гаран лекци, хөөрэлдөөн эмхидхэгдэhэн байна. Энэ хадаа партийна организациин секретарь В. Г. Колесников, эдэбхитэй агитаторнууд В. П. Стельмашенко, А. Б. Мазур, горсоведэй депутадта кандидат С. П. Круглова гэгшэдэй үүсхэлэй аша үрэ юм.

Мүн Буряадай геологическа управлениин түбэй лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективтэ 26 лекци уншагдаhан байна. Эндэ лектор болон агитаторнууд Н. И. Попова, Т. М. Семёнова, Октябрьска райсоведэй депутадта кандидат Р. В. Козлова гэгшэд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Үдэр ерэхэ бүри hунгалтын болохонь дүтэлжэ байна. Энэ үедэ манай hунгагшадай клубта хүн зон улам олооро суглардаг болонхой. Клуб соомнай наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай, шэнэ табан жэлэй түсэбые тоо баримтануудаар харуулhан диаграмма, стенд, паннонууд табигданхай, арадай кандидадуудай намтарые хуряангыгаар бэшэhэн хуудаhанууд үлгэгдэнхэй. Эндэ hунгагшадай үмэнэ hонирхолтой лекци уншагдадаг, хөөрэлдөөн эмхидхэгдэдэг, районойнгоо суута хүнүүдтэй, ажалай түрүүшүүлтэй уулзалга болодог юм.

Үшөө нэгэ иимэ хэмжээн абтана гэбэл, манай клубай харьяата участогай hунгагшад урдахи зарлалай hунгалтаар горсоведтэ, райсоведтэ hунгагдаhан депутадуудтаяа уулзадаг юм. Тэдэнэрэй hунгагшадтаа хөөрэхэ, тоосохо юумэниинь яhала олон ааб даа. Энээнэй урда тээхи hунгалтаhаа хойшо үнгэрhэн сагай хугасаада ехэ юумэн хэгдээ, промышленна үйлэдбэри үргэдөө, гэр байра олоор баригдаа, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха талаар городской болон районно Соведүүд горитой хүдэлмэри бүтээгээ ха юм.

Эгээн түрүүшынхеэ hунгахаяа байhан залуу үетэндэ анхарал ехэ хандуулагдана. Тэдэнэртэй hонирхолтой уулзалганууд эмхидхэгдэжэ, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг. Жэшээнь, hаяхан залуу hунгагшад граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудта хабаадалсаhан, нүхэр Кирилловтэй уулзаhан байна. Хани халуунаар угтагдаhан нүхэр Кириллов залуушуулда өөрынгөө дайшалхы ябадал тухай, Владимир Ильич Ленинтэй уулзаhан тухайгаа дурдан хөөрөөд, багша Ленинэй hургаалые үнэн сэхээр сахижа, коммунизм байгуулха ехэ хэрэгэй түлөө хүсээ гамнангүй, хододоо эдэбхитэйгээр тэмсэжэ ябахыень залуушуулые юрөөгөө.

КПСС-эй XXIV съездын делегат, Бэшүүрэй аймагай больницын главна врач Светлана Ивановна Суроватай манай залуу hунгагшад уулзажа, мүн лэ hонирхолтой хөөрэлдөө хэhэн байна. Партиин съездын хүдэлмэри тушаа, тэндэ хараhан үзэhэн юумэнүүдээ, илангаяа залуу делегадуудтай уулзаhан тухайгаа Светлана Ивановна сэдьхэлээ хүдэлгэнгеэр хөөрөө hэн. Тиихэдээ манай парти болон совет правительствын залуушуулда табидаг аргагүй ехэ анхарал оролдолгые онсо тэмдэглээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай hунгагшад депутадта кандидадуудтаяа уулзажа, нүхэр ёhоной хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, захянуудые үгэжэ байнхай. hаяхан Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, барилга-хабсаралгын нэгэдэхи управлениин хүдэлмэришэн И. Ф. Шангинтай уулзалга манай hунгагшадай клубта эмхидхэгдээ. Хани халуун оршон байдалда болоhон энэ уулзалгын суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн hунгагшад кандидадтаа захяа үгэжэ, бултадаа нэгэн дуугаар hунгаха байhанаа мэдүүлээ.

Ажал хүдэлмэриингөө, наhанайнгаашье талаар манай hунгагшад ондо ондоо бүридэлтэй. Эндэ барилгашад, багшанар, геологууд, врачнуудшье, пенсионернүүд, студентнүүдшье бии. Теэд тэдэнэр бултадаа Эхэ ороноо бүри хүсэтэй, ажабайдалаа бүри hайхан болгохо гэhэн гансал эрмэлзэлтэй. Тиимэл хадаа, тэдэнэр бултадаа нэгэ хүн шэнгеэр өөhэдынгөө нэрлэhэн эрхим хүнүүдэй түлөө, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ байhаниинь дамжаггүй.

П. КУБЫШКИН,
Октябрьска районой hунгуулиин 13-дахи участогай hунгагшадай клубые даагша.

Зинаида Григорьевна Ключникова Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хүдэлмэрилжэ эхилhээр тимэшье удаан болоогүй. Хэды тимэ байбашье hаа, даабарита ажалдаа оролдосотой hайнаар хандажа, фабрикын эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оролсонхой. Наймадахи табан жэлэй туршада хүдэлмэридөө hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө Зинаида Григорьевна hаяхан Октябриин Революциин орденоор шагнагдаhан байна.

Нүхэр Ключникова шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, мүнөө үдэр бүриингөө даабарие 115—120 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Г. Ключникова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Хурдан түргэнөөр хүгжэнэ

БУДАПЕШТ. Венгриин экономикын гол hалбаринуудай нэгэн болодог металлургическа промышленность hүүлэй жэлнүүдтэ хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэнэ.

Дьешдьерскэ металлургическа комбинадта прокатна шэнэ линиин барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байнхай. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдаhанай hүүлээр жэл бүри эндэ 220 мянган тонно прокат гаргагдаха болоно. Оздско металлургическа комбинадай түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэгдэн хубилгагдана.

(ТАСС).

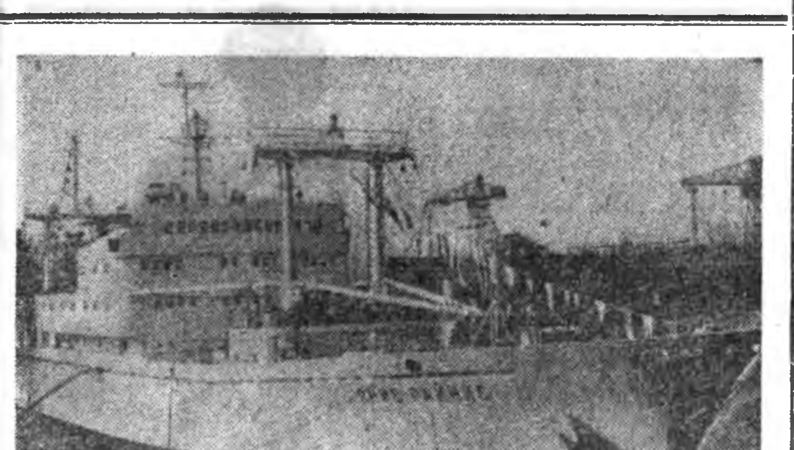

Польшын Арадай Республикын Гданьскдахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ судоверфьдэ «Янис Райнис» гэжэ шэнэ рефрижератор ашаглалгада тушаагдаба.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Янис Райнис» гэжэ шэнэ судна.

ЦАФ—АПН-эй фото.

КОМБИНАДТА МУЗЕЙ НЭЭГДЭБЭ

ПРАГА. (ТАСС). Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ Витковицкиин металлургическа комбинат дээрэ коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй музей нээгдэбэ. Өөрын музейтэй тон түрүүшын предприяти Чехословаки дотороо тус комбинат болобо. Комбинат үнгэрэгшэ зуун жэлэй түрүүшын хахадта байгуулагдаа hэн. Тэрэ сагhаань хойшо Витковицкиин хүдэлмэришэдэй ажабайдал, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэдэнэй тэмсэл харуулhан элдэб янзын олон зуун документ ба материалнууд хэдэн зал соо суглуулагданхай. Илангаяа хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнүүдые коммунистнуудай ударидажа эхилhэнэйнь hүүлээр тэрэнэй шууд дэбжэжэ байhыень хүдэлмэришэдэй газетэнүүд, листовконууд болон бусад документнүүд харуулна.

Республика соогоо мүнөө үедэ эгээн томо энэ комбинадай хүгжэлтэ тухай музейн экспонадууд баhал харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Польшын Новая Гута гэжэ городтохи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай 2-дохи доменно пеэшэнэй түрүү хүдэлмэришэд Загмунд Борута, Йозеф Макрут, Людик Янда, Йозеф Бобер.

ЦАФ—АПН-эй фото.

МНРП-гэй съездэ ажалай бэлэгүүд

УЛААН БААТАР. ТАСС-ай корр. К. Болдохонов иигэжэ дамжуулна: Арадай засагта Монгол орондо мүнөө ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтэ боложо байна. Монголой Арадай-революционно партиин июниин 7-до нээгдэхээ байhан XVI съездын хүндэлэлдэ зорюулжа абаhан уялгануудаа дүүргэhэн, ажалай амжалтануудые туйлаhан тухайгаа ниислэлэй, аймагай, городуудай, сомонуудай коммунистнууд, бүхы ажалшад элидхэнэ.

Алдарта ой

ОТТАВА. ТАСС-ай корр. В. Никитин иигэжэ дамжуулна: Канадын Коммунис партиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе Канадын коммунистнууд, ороной хүдэлмэришэн анги, түрүү үзэл бодолто олониитэ үргэнөөр тэмдэглэнэ.

Монополинуудай дарлалтада эсэргүүсэн, Канадын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай шухала аша туhын түлөө, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэл саашадань шангадхаха уряатайгаар КПК-гай 50 жэлэй ой hайндэрлэгдэнэ.

Торонто городто ноябрьда нээгдэхэ партиин XXI ойн баярай съезд КПК-гай 50 жэлэй ойе hайндэрлэлгын гол шухала ушар болохо байна.

ХИЛЫН Саанаhаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

АРАДАЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ПРОГРАММА

ГУАЯКИЛЬ. (ТАСС). Арадай нэгэдэлэй бүлэглэл боложо, политическэ тэмсэл хэхын тулада Эквадорой Коммунис парти, Эквадорой социалис парти, Арадай демократическа союз, Зүүнэй үзэл баримталагшадай национальна революционно союз нэгэдэhэн байна. Эдэ партинууд Эквадорто арадай правительство байгуулхын, социально-экономическа үндэhэн ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхын түлөө хамтаараа ябуулга хэхэ гээд тэдэнэй тунхаглаhан ябуулга хэхэ программа соонь тэмдэглэгдэнэ. Орон дотор газарай реформо hайнаар хэхэ, байгаалиин бүхы баялигуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха гээшэ шухала зорилгонууд болоно гэжэ арадай нэгэдэл тоолоно. Ороной бүрин эрхые хамгаалха ба бэхижүүлхэ, тэрэшэлэн дэлхэйн бүхы оронуудтай Эквадорой харилсаа холбоо хүгжөөхэ гэжэ программа соо хараалагданхай.

Политическэ шалтагаанаар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Калифорниин университедэй философиин профессорэй ассистентын тушаалhаа Анджела Дэвисые гаргаhан шалтагаание бүлэг эрдэмтэд — американ университедүүдэй профессорнүүдэй ассоциациин гэшүүд мүрдэhэн байна. Политическэ шалтагаанаар А. Дэвисые университедэй захиргаан хашадаг, мүрдэдэг байгаа гэhэн тобшолол эрдэмтэд хэhэн байха юм. Анджела Дэвис даншье «хэтэрмэ шанга үгэнүүдые» хэлэдэг байгаа гэhэн захиргаанай hанамжа тэрэниие ажалhаань гаргаhан шалтагаануудай нэгэн болоно. А. Дэвисые зайсуулха гэжэ университедэй захиргаан үнинэй бэлдэдэг байгаа гээд эрдэмтэд онсолон тэмдэглэнэ. Калифорниин университедэй захиргаан университедүүдэй профессорнүүдтэ үгтэдэг эрхэ сүлөөе сахингүйгөөр, хуули бусын ябуулга хээ гээд эрдэмтэд тусгаар тэмдэглэhэн байна.

ИНДОХИТАДАЙ ФРОНТНУУДТА

ХАНОЙ. (ТАСС). Каосан Патет-Лао агентствын мэдээнэй ёhоор, энэ оной май hарада болоhон байлдаануудай үедэ Лаосой арадай-сүлөөрэлгын арми дайсанай 2 мянга гаран солдат ба офицерые хүлhөөнь буулгаа, 19 вертолёт буудажа унагаагаа, 10 танк ба бронетранспортёр усадхаа, 6 хүүргэ тэhэлээ, 400 хэhэг буу зэбсэг буляажа абаа.

Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Тхыатхиен провинциин Конунга райондо Сайгоной туhамаршадай сэрэгүүдэй 54-дэхи батальоной командна пунктые майн 31-дэ усадхаа, хоёр ротые ехэ хохидолдо оруулаа, артиллериин эзэлжэ байhан хоёр бүхэлэгдэhэн пунктые hандаргахадаа, 1 томо калибертай буу усадхаа гээд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамай патриодууд Зядинь провинциин хойто талын хубида майн 24-нэй hүни США-гай армиин 130 солдадые алаа, шархатуулаа, плендэ абаа, 35 сэрэгэй машина усадхаа.

Абтаха баатай болоhон хэмжээнүүд

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Ороной «hайн дуранай» организацинуудые «ябуулга» гэжэ нэрэтэй правительственна зургаан болгон нэгэдүүлхэ тухай Сагаан байшангай түсэбые Холбоото Штадуудай конгресс hайшаагаа.

«Эб найрамдалай корпусой» директор байhан Дж. Блэтчфорд шэнэ организацие толгойлхо юм.

Вашингтоной hанаашалан эмхидхэhэн энэ шэнэдхэлгэ «hайн дуранай албанууд» гэдэгүүдэй, хамагай түрүүндэ «Эб найрамдалай корпусой» ябуулгануудай буруу hүрэhэн дээрэhээ правительствын хэхэ баатай болоhон алхам мүн. Гадна нэгэдэмэл «корпусой» жэлэй бюджедые 176,3 миллион доллар болгохо гэжэ түсэблэгдэнэ.

Засагаархид зэhэн бэлдэнэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Юстициин министр Митчелл, ФБР-эй директор Гувер болон США-гай хорин городой полициин управленинүүдэй начальнигуудтай президент Никсон Сагаан байшан соо зүблөө хээ. «Гурим сахигшадые» алаха ябадалай hүүлэй үедэ олошорhонтой дашарамдуулан, полициинхидые хамгаалха хэмжээнүүдые шангадхаха тухай зүблөөн дээрэ хөөрэлдөөн болоо гээд тусхайтаар соносхогдоо.

Гэбэшье Сагаан байшандахи зүблөөн бүри үргэн ехэ зорилго урдаа табиhан байгаа гээд журналистнууд заана. Тусхайлбал, дайнда эсэргүү манифестацинуудай май hарада ниислэлдэ болоходо, тэрээндэ хабаадагшадые засагаархидай хэhээн дараhан дүй дүршэлые хараадаа абалсан, правительствада эсэргүү ябуулгануудые дараха хэжээнүүдые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсээ гээд тэмдэглэгдэнэ. Конституционно ба гражданска эрхые сахингүйгөөр 13 мянга гаран хүниие арестовалhан Вашингтоной полициин ябуулгые президент Никсон магтаhан байгаа гэжэ мэдээжэ.

Правительствада эсэргүү буhалгаануудые дараха талаар «дүй дүршэлөө» бүри ехээр халан абалсалгые ерэхэ неделидэ юстициин министерство эмхидхэхэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад хэлсээ гээд мэдээсэгдэнэ.

Лиссабондо тэhэрэлгэ болобо

ПАРИЖ. (ТАСС). Хойто-Атлантическа бүлэглэлэй министрнүүдэй соведэй сессиин нээгдэхын урда тээхэнэ июниин 3-да Португалиин ниислэлдэ хүсэтэ тэhэрэлгэ болоо гэhэн мэдээсэлнүүд Лиссабонhоо эндэ абтаhан байна. Св. Луисай талмай дээрэ оршодог түбэй телеграфна ба телефонно станциин байшан соо hүниин гурбан сагта энэ тэhэрэлгын болоходо, Лиссабониие провинцинуудтайнь, хариин оронуудтай холбодог телеграфна, телефонно утаhа шэжэмүүд гэмтээгдээ. Хариин оронуудтай, тусхайлбал, НАТО-гой Брюссельдэхи штаб-квартиратай телекснэ холбоон мүнөө хүрэтэр hэргээгдээгүй байhаар. НАТО-гой соведэй сессиин боложо байhан «Айуда» ордониие хамгаалха онсо хэмжээнүүд Лиссабондо абтанхай.

НАТО-гой соведэй сесси

ЛИССАБОН. (ТАСС). НАТО-гой соведэй ээлжээтэ сесси июниин 3-да эндэ нээгдээ. Хойто-Атлантическа бүлэглэлдэ ородог 15 ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд ба дотоодын хэрэгүүдэй министрнүүд сессидэ хабаадана.

НАТО-гой сэрэгэй хүсые саашадань шангадхаха, тэрээндэ тус тус оронуудайнь бүри ехээр хабаадалсаха тухай асуудалнууд тус сессиин хүдэлмэридэ гол hуури эзэлхэ байна.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалай асуудалнуудые, мүн зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаануудые сесси зүбшэн хэлсэхэ.

* * *

ЛИССАБОН. (ТАСС-ай тусхай корр). НАТО-гой соведэй сесси дээрэ ниитэ-политическэ асуудалнуудаар хоёр үдэрэй хөөрэлдөөн болоод, июниин 4-дэ дүүрэбэ. Сесси хаамалаар үнгэрөө. Гэбэшье шахардуу шанга байдал hуларуулха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай оронуудтай харилсаа холбоо байгуулха бодото эрмэлзэлгэтэй ямаршье холбоогүй хуушанай хараа бодолые НАТО-гой олонхи оронууд урда мэтэ нэтэрүүгөөр баримталhаар, «хүсэ хэрэглэн» хэлсээ хэхые баадхаhаар гэжэ элитэ болоhон байна.

НАТО-гой шэнэ генеральна секретарь

ЛИССАБОН. (ТАСС). Итальянец М. Брозио гэгшын орондо НАТО-гой генеральна секретариин тушаалда Нидерландын гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Лунс hунгагдаа.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

МАНАЙ АЙЛШАД

БАДАРЫШ, НЕМАНЭЙ ГАЛХАНУУД

НЕМАН. Агууехэ энэ мүрэнэй эрьеһээ манай иишэ айлшалан ерэһэн Литовско ССР-эй гүрэнэй филармониин «Неманэй галханууд» гэжэ эстрадна ансамблиин бүлэг артистнарай концерт хараха дуратайшуул П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо багтахысаа сугларанхай, шара хилэн хүшэгын һэхэргдэхые хүлеэжэ һуугаа бэлэй. Уданшьегүй литовско болон совет эстрадын огсом дорюун хүгжэм һүрөөтэйгөөр зэдэлжэ, ниислэл хотымнай ажалшадай үни хүлеэһэн дуу хатарай концерт эхилшэлэй.

Хангалтама үнэртэй, үнгэ бүриин сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн түрэл нютагайнгаа элдин талые, шобхо үндэр хада уулануудые, тунгалаг уһата гол мүрэнүүдээ, мүн тэндэхи хүндэмүүшэ хүхюун арад зонойнгоо ёһо заншалые магтан дуулаһан, «Башни Вильнюса-68» конкурсын дипломант Стасис Новилайтисай хангюурдахада, эндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Энэ пүхэрнай үндэһэн хэлэн дээрээ дуулахаһаа гадна,ород, чех, югослав арадуудай дуунуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, харагшадай һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

Мүн тиихэдэ шог ёгто хатарнуудые уян нугархайгаар гүйсэдхэһэн Раса Валашимайте, Эдуардас Марис гэгшэд түрэл нютагайнгаа улад зоной хүхюун абари зангые яһала гоёор зураглан харуулжа шадаа. Тэрэшэлэн «Башни Вильнюса-69» конкурсын лауреат Она Валюкевичютесай «Эхэ, шамдаа», «Эсэгэмни дайнһаа бусаа», «Хуби заяан» гэжэ литов арадай дуунуудые хангюурдахада, эндэ сугларагшадай альга ташалган зунай һалхита аадартал хүүешоо. Юуб гэхэдэ, айлшаар ерэһэн залуу дуушан басаган харата муухай фашистнарай үүдхэһэн дайнай үедэ ерээдүй зол жаргалай, жабхаланта хүхюун энэ сагай түлөө эхэ эсэгэнэрэйнгээ, аха дүүнэрэйнгээ хархис алууршадтай яажа тэмсэһэн, мүн илаһан тухай хүнэй сэдьхэл зүрхэ уяруулмаар дуулажа тайлбарилаа бшуу. Мүн аялга хүгжэмынь шье ямар бэ даа, нэгэ һүрөөтэйгөөр зэдэлжэ, тэрэ хүшэр хүндэ үе сагай мартагдашагүй үдэрнүүдые һануулха юм.

Тиихэдэ залуу дуушад Эдуард Исхаков, Юозас Габьянис гэгшэдэй совет болон хилын саадахи мэдээжэ композиторнуудай бэшэһэн дуунуудые бардаастай бүдүүн хоолойгоор татахада, дэлхэйн олон түмэн арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай мүнхэ зула улам һаргама гэрэлтэйгээр соробхилходол гээ һэн.

Айлшадаймнай харуулһан концертын хоёрдохи хэһэгтэнь мүнөө үеын залуушуулай нааршаадаг огсом шанга аялгатай «Биг-бит» гэжэ джаз зэдэлжэ, харагшадай дура сэдьхэл ехэтэ хүдэлгөө. Ушарынь хадаа энэ хүгжэмые ниислэл хотымнай театрай, филармониин оркестрнүүд оройдоошье гүйсэдхэдэггүй, тиимэһээ гансал радио, сэнхир экрануудаар дамжуулагдадаг байна бшуу. Тиин мүнөө сэхэ урдань, ендэр дээрэнь «Биг-бит» джаз хүгжэмэй уянгата аялгын огсом хүхюунээр зэдэлжэ байхадань харагшадаймнай баясаһаниинь гайхалгүй бшуу.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Неман мүрэнэй эрьеһээ манай иишэ зорижо ерэһэн Литовско ССР-эй гүрэнэй филармониин бүлэг артистнар түрэл арадайнгаа ёһо заншалые, арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае яһала шадамараар дэлгэн харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

ДУРАСХААЛДАНЬ ЗОРЮУЛБА

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Нарһатын дунда һургуулида һая ехэ ушар болобо. Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша Валериан Владимирович Куйбышевай түрэһэн үдэртэ зорюулагдаһан һайндэр Нарһата тосхоной стадион дээрэ үнгэргэгдэбэ бшуу. Арбан табан союзна республикын түлөөлэгшэдэй хубсаһа үмдэһэн һурагшад тэрэ үдэр стадион дээрэ олоороо суглараа.

Нарһатын дунда һургуулиин директор Е. Д. Цыдыпов һурагшад болон түрэлхидые һуралсалай жэлэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулан амаршалаа. Тиихэ зуураа зунай үедэ һайн амархыень, түрэл ажахыдаа туһалхыень үхибүүдтээ хүсэһэн, захиһан байна.

В. И. Ленинэй дүтын нүхэр В. В. Куйбышевай намтар тухай 10-дахи классай һурагша Женя Базарсадуева дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Класс бүхэнэй старостанууд ендэртэ ээлжээгээр гаража, үнгэрһэн һуралсалай жэл соо хэһэн хүдэлмэри тухайгаа элидхэһэн байна.

Табадахи классай һурагша Эржени Санжиевагай мэдээсэл бултанда һайшаагдаа. Тэрэ классай пионернүүд жэл соо горитой хүдэлмэри хэһэн байжа, хөөрэхэ, һонирхуулха зүйлнүүд олон байгаа бшуу. Һурагшадай мэдээсэһэнэй һүүлээр класс бүриин хэжэ ябаһан альбом, гербари гэхэ мэтэнүүдые һургуулиин директор ээдтэнь бусаажа, зунай һайхан сагта тэдэнээ үшөө олон болгохыень хүсөө.

Һургуулиин һуралсалай таһагые даагша А. И. Яковлева 50 гарап эрхим һурагшадта грамота болон бэлэгүүдые барюулаа.

Нарата һайхан үдэрөөр тудаһан Нарһатын дунда һургуулиин һурагшадай һайндэр удаан үргэлжэлөө. Һайндэртөө класс бүхэн хоёр-хоёр номер бэлдэжэ, ехэ концерт харуулагдаа. 5—6-дахи «а» классуудай басагад, үхибүүд гоё дуугаараа, уран хатараараа багшанар болон түрэлхидөө ехээр баясуулһан байна.

Удаань һурагшадай мүрысөөн болоо. Нэгэдэхи классаархинай 40 метртэ урилдаан бултанай анхарал татаа. Хурдан гүйгшэ Саша Пантелеева хамагые хойноо хаяжа, түрүүшын һуури эзэлээ. 4—7-дохи классууд соохоо Т. Ильичева, В. Власова гэгшэд солбон, хүнгэн байшоо.

В. В. Куйбышевай түрэһөөр 83 жэлэй гүйсэһэн үдэрые Нарһатын дунда һургуулиин коллектив һайнаар тэмдэглэбэ.

Ж. ДОРЖИЕВ.

Яруна.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Потанинай һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн лесничество республика дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг. Мүнөө тус һургуулиин һурагшад нарһанай 500 мянган үрэһэ тарижа дүүргэбэ.

Зунайнгаа амаралтын үдэрнүүдтэ эдир хүбүүд, басагад тариһан модонойнгоо хойноһоо харууһалха, эм домдо ородог ургамалнуудые суглуулха зорилго урдаа табина.

Модо тариха талаар үнгэрэгшэ жэлдэ республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаһан байна. Тус һургуулиин һурагшад Ой модоной ажахын министерствын болон Гэгээрэлэй министерствын хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай табиһан «Чанитын таалаан» гэжэ зүжэгэй нэгэ үйлэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ЭРХИМЛЭГШЭДТЭ—ДИПЛОМ

Улаан-Үдэ хотын 5-дахи парикмахерскын эхэнэрнүүдэй залай мастер Любовь Григорьевна Ячевская 2-дохи парикмахерскын эрэшүүлэй залай мастер Антонина Исаковна Данилова хоёр апрель һарын һүүл багаар үнгэргэгдэһэн парикмахернуудай республиканска конкурсдо хабаадажа, түрүү һууринуудые эзэлһэн юм.

Ажалдаа амжалта туйладагайнь, хүнүүдые һайнаар, культурнаар хангадагайнь түлөө нүхэд Л. Г. Ячевская, А. И. Данилова гэгшэдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон Буряадай облпрофсовет нэгэдэхи шатын дипломоор шагнажа, «1-дэхи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэтэй болгобо.

БАРГАЖАНАЙ МУЗЕЙ

Улаан-Үдын авиазаводой ба рилгашад үнгэрэгшэ жэлдэ Баргажанай аймагай центртэ соёлой гурбан дабхар һаруул һайхан байшан барижа, ажалшадтань бэлэглэһэн юм.

Тэрэгнэй ашаар соёлой байшангай хуушан гэр соо түүхын ба хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей һаяхан нээгдэбэ. Аймагай түбэй зон ба хүдөөгэй ажалшад энэ һонин ушар сэдьхэлээ ханангяар угтаһан байна.

Баргажан буряадай түүхэ айхабтар баян юм. Тэрэнэй үндэһэн олон зуун жэлэй саанаһаа эхитэй. Жэшээлхэдэ, Баргажанай острог 1648 ондо баригдаһан гэжэ баримталагдадаг. Үнгэрһэн гурбан зуу гаран жэл соо Баргажан тосхондо, Баргажанай голдо олон үетэн һэлгэһэн, элдэб үйлэ хэрэгүүд болоһон.

Ерээдүйн сагай үетэндэ саг сагайнгаа, үе үеынгөө байдал һануулһан юумэ үлөөхэ гэжэ түрүү хүнүүд нэгэтэ бэшэ һанадаг байһан. Имагтал мүнөө сагта олон үетэнэй һанал хүсэлдэбэ гээшэ. Нютагай музей бии болгохо тухай үүсхэл гол түлэб культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд гаргаа. Тэдээнэй үүсхэл халуунаар дэмжэгдэжэ, ерээдүйн музейн экспонадуудые суглуулха хэрэгтэ нютаг нютагай зон эдэбхитэйгээр хамһалсаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Музейдэ орожо ерэгшэд түрүүн түүхын таһагта табигдаһан экспонадуудта анхаралаа хандуулна. Эндэ декабристнар Кюхельбекертэн тухай һонин материал бии. Аха дүү Вильгельм ба Михаил Кюхельбекертэн 1825 оной декабриин восстанида хабаадаһанайнгаа түлөө сүлүүлжэ эндэ ерэһэн намтартай. Тэдэнэр эндэхи зоной дунда революционно тэмсэлэй ошо тарааһан зон. Мүн арад зоной дунда һайн юумэ хэһэн байдаг.

Декабристнарай дүрэ зурагууд, байһан гэрэйнь фото гэхэ мэтэ олдошогүй һонин зүйлнүүдые эндэ харанабди. Тиихэдэ аймгүйсэдкомой захилаар Ленинградта шудхагдаһан Михаил Кюхельбекерэй барьельеф эндэ табяатай.

Граждан дайнай жэлнүүдтэхи сагые харуулһан таһаг баһал һонин. Шэнэ засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан Эренпрайс Л. И., Даненберг В. Л., Тубшинов Р. Г., партизан отрядуудай командирнууд ябаһан Кабашев Н. С., Волгин Н. С. гэгшэдэй фото-зурагууд, тиихэдэ Баргажанай урда бэедэ буудуулһан арбаад хүнэй зураг бии.

Шэнэ байдал, хамтын ажал тогтоолгодо зорюулагдаһан таһагтань колхозно байгуулалтада ехэ габьяатай байһан Б. Сангадин болон бусад тухай һонин материалнууд табяатай. Тиихэдэ тэрэ үеын малшадай, таряашадай зэр зэмсэгүүд—балта, хадуур, таряа сохидог гар үзүүрэй хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтые сугларагшад ехээр һонирхоно.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Баргажанай ажалшад фронтдо, тылдэшье ехэ баатаршалга гаргаһан. Эндэ табигдаһан олон материалнууд соохоо Смоленскэ областиин газар дээрэ партизанска бригадые даажа ябаһан Г. В. Очиров тухай, баатарай үхэлөөр унаһан аха дүү танкистнар Иван, Алексей, Александр Козулинтан тухай, гурбан орденой кавалер, тэрэнэй тоодо Богдан Хмельницкиин орденто Х. М. Гомбоев тухай материалнуудые хүнүүд ехээр анхарна.

Хүдөө тосхонуудаар бодхоогдоһон хүшөөнүүдэй фото-зурагууд булта паспортнуудтаяа эндэ табигданхай.

Байгаалиин баялиг харуулһан таһаг онсо тэмдэглэхээр. Үзэсхэлэн һайхан ойн нэгэ тохой хүнэй анхарал ехээр татана. Эндэ элдэб зүйлэй модон, хада хабсагай, хүбшын шэдхэ шэрэнги [illegible]рагдана. Тэрээн соогуур хандагай, буга, баабгай, зээгэн, хабарга, [illegible] дэб шубуудай байхые харанабди. Уридшалан хэлэбэл, ангуудай [illegible] һаар иимэ юумэнүүдые Һүбэ [illegible] хондо ажаһуудаг Алексей Иванович Постников гэгшэ уран [illegible] хэһэн байха юм.

Мүн Байгал далайн баялиг[illegible] элдэб загаһадай дүрсэнүүд [illegible] бии.

Урда сагайород, буряад[illegible]нуудай үмдэдэг хубсаһан, [illegible] гоёлто, зүүдхэлнүүд, гэр [illegible] юумэнүүд олоор суглуулагдан[illegible] элбэг.

—Экспонадууднай үшөөл үсөө[illegible]. Саашадаа декабристнуудай [illegible] ехэ болгохобди. Колхозно байгуулалтада зорюулагдаһан таһаг [illegible] гэдхэгдэхэ. Байгаалиин ашаг[illegible] малтамалнуудай таһаг бии бол[illegible] хобди,—гэжэ саашанхи хараа [illegible] сэб тухайгаа музейн директор Елизавета Федоровна Шелковникова хөөрэнэ.

Нютагай түүхэ ба хизаар орон[illegible] баялиг харуулһан энэ музей [illegible] шадаа залуу үетэниие хүмүүжүү[illegible]хэ хэрэгтэ ехэ аша туһатай [illegible] хань дамжаггүй. Тиимэл хада[illegible] наһатайшье, залуушье зон ол[illegible]роо иишэ субана. Жэшээлхэдэ түрүүшын арбан хоног соо [illegible] бүри дунда зэргээр 90 хүн оро[illegible] гараа гэжэ тоологдоо. Тиимэл [illegible]дань, музейн дэбтэр дээрэ хүнү[illegible] һанамжануудаа бэшэдэг байна.

Н. ГАЛДАНОВ.

ПАРТЫН САНАА—ХҮДЭЛМЭРИШЭН

Зунай түрүүшын һарын эхиндэ [illegible]роноймнай дунда һургуулинуу[illegible]дай 10—11-дэхи классуудта һурагшад аттестат абахын тула гү[illegible]нэй түрүүшын шалгалта баридаг гээшэ.

Энэ үдэрэй дүтэлхэ бүри хүн зоной дунда хүлгөөн болодогынь мэдээжэ бшуу. Улаан-Үдын хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын 12-дохи һургуулида ерэхэдэмнай, һурагшад барандаа сугларанхай байба.

Тииһээр үглөөнэй юһэн саг боложо, баглаа сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн класс сооород хэлэ ба литератураар шалгалта захалба. Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. Палеева һурагшадай урда тобшохоп үгэ хэлэжэ амаршалаад, амжалта хүсэбэ.

Гушан гурбан һурагшад, гушан гурбан хүдэлмэришэд партын саана һуунхай, сочинениин темэнүүдэй самбарта бэшэгдэхые хүлеэжэ яданги.

М. Горькиин «Эхэ» гэжэ роман соо революционерэй һайн һайхан шэнжэ шанар», «Печорин—Онегинэй дүү», «Фашизмые илаха хэрэгтэ совет арадай харуулһан агуу баатаршалгые совет литература ямараар харуулнаб» гэһэн темэнүүд ялагар хүрин самбар дээрэ ялайса бэшэгдээдхибэ.

Темээ шэлэжэ ядан тээлмэрдэжэ һууһан хүн огто байбагүй. Һурагшадай олонхидынь 1-дэхи ба 3-дахи темээр бэшэһэн байна. Һүүлшын темэ шэлэгшэд совет литература уншадагаа, тэрээгээр һонирходогоо дэлгэрэнгыгээр харуулхые оролдоо. А. Фадеевэй «Залуу гварди», Б. Полевойн «Доктор Вера», М. Алигерэй «Зоя» гэһэн поэмэ, М. Шолоховой рассказууд болон романууд, М. Джалилиин шүлэгүүд, мүн бусад мэдээжэ совет уран зохёолшодой номууд үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байна. Манай залуушуулай түрэл совет литературадаа тон дуратайнь, тэдээн соо харуулагдаһан образые һайхашаан, ажабайдалдаа жэшээ болгон ябадагынь дахин дахин элирээ бшуу.

Ород хэлэ ба литературада дуратай, тэрэнине сэгнэдэг һурагшадай сочинени хэлэнэйшье, удхынишье талаар тон һайн байжа, эрхим гэһэн сэгнэлтэ абаа. Сочинениеэ эрхим гэһэн сэгнэлтээр бэшэгшэдые нэрлэбэл, хореографическа училищиин һурагша Люба Борисова, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ Таня Береговая, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэн Борис Брянский, приборбүтээлгын заводой хүдэлмэришэд Люба Макарова болон Владимир Голенков гэгшэд болоно.

Эрхимүүдһээ нэгэ баллаар гээгдэһэн хүнүүд мүн лэ олон. Совет литература һайн мэдэхэ талаараа И. Иванова, Н. Анисимова, И. Васильев, Т. Касьянова болон бусад онсо шалгарһан байна.

Үдэртөө хүдэлжэ байгаад, үдэшэниинь һуража, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ ябаһан эдэ нүхэдтэ саашанхи шалгалтадаа, хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень хүсэгдөө.

Д. БАЗАРЖАПОВА.

«МОРИШОН БОЛОХОЛ ХАБ».

Д. ДУГАРОВАЙ фотоэтюд.

ПРАВДА·БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-э[illegible] Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Республикын нэг[illegible] үдэр» гэһэн гаршаг доро информацинууд. Манай интервью.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ташалангай һаалишан» гэжэ Ю. Кор[illegible] киной зураглал. «Агитпоез[illegible] аян замдаа» гэжэ репортаж. Түрэл орон доторнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Һурагшадай захилнууд — гол анхаралда» гэжэ И. Антакшиновагай статья. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Шог ёгто мүрнүүд. Соносхолнууд.

ТОБШОХОНООР...

АХЫН аймагай түб—Орлик тосхондо һаяхан ярмаг нээгдэһэн байна. Нэгэ үдэрэй туршада 9800 түхэригэй элдэб янзын эд бараан худалдагдаа.

Д. ДУГАРОВ.

* * *

СУУЛГЫН совхозой 100 гектар участогта элһэн тогтоогдобо. Эндэ ой модоной зурууд тариха хүдэлмэри хэгдэнэ.

М. ЦЫРЕНОВ.

Мухар-Шэбэр.

***

ГУСИНООЗЕРСКЫН библиотекын хүдөө ажахын таһагта элдэб янзын асуудалнуудаар шэнэ номууд олоор абтаба.

Д. Кук гэгшын «Хүрьһэнэй үрэжэлые тааруулга», «Колос» хэблэлээр гараһан «Хүдөө ажахын машинанууд», А. А. Яковлевай англи хэлэнһээород хэлэн дээрэ оршуулагдаһан «Малай тэжээл» гэхэ мэтэ малшад, механизаторнуудта туһатай номууд тэдэнэрэй дунда бии.

Л. СЛЮНКИНА.

Сэлэнгын аймаг.

* * *

БЭШҮҮРЭЙ уһалууриин системын управлени «Победа» колхоздо гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн бариха хүдэлмэри хэнэ. Хүүргэтэй хоёр шлюзна регулятор эндэ табигдаа. Аймагай бусадшье ажахынуудта 33 мянган түхэригэй гидротехническэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдаба.

В. БИЧУРИН.

«Хэн болохобиб?».

Д. НИМАЕВАЙ фото.

ФУТБОЛ

ҮШӨӨ НЭГЭ ОЧКО

ВЛАДИВОСТОК (Телефоноор абтаба). Ээлжээтэ наадаяа манай «Сэлэнгэ» командатай өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн «Луч» командын футболистнууд шүүхэл гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа. Юуб гэхэдэ, эдэнэр һүүлэй хэдэ хэдэн уулзалгануудта муугаар наадажа захалһан. Наадан түлэг дундаа орожо, хоёр командын футболистнууд бэе бэеынгээ ворота руу шанга шанга добтолгонуудые хэбэ. Бороогой һүүлдэ стадионой шабар шабхатай болоошье һаань, «Сэлэнгын» футболистнууд талмайн эзэдһээ булюу һайнаар наадажа, футболдо дуратайшуулай анхарал татаа.

«Сэлэнгын» добтологшо Дмитрий Бабичай углууһаа сохиһон бүмбэгын ворота руу оробошье, мүрысөөнэй судья тэрэниинь тоологгүй. Тингээшье һаань, наадanай эхилһээр 42-дохи минутын ябажа байхада, Юрий Калашников гушаад метрһээ бүмбэгэ сэхэ ворота руу оруулба. Энээнэйнгээ удаа манай футболистнууд Юрий Изюмцев, Дмитрий Бабич, Юрий Калашников гэгшэд яһала оролдолго гаргажа байгаад, һайн добтолгонуудые хэһэн байна.

Наадаанай эхилһээр 71-дэхи минутын ябажа байхада, Вадим Титовой ворота руу түрүүшын бүмбэгэ оруулагдажа, наадаанай тоо 1:1 болошобо. Тингэжэ «Сэлэнгэ» команда нэгэ очко өөртөө бэшүүлжэ, дүн хамтадань 13 очкотой болобо. Удаадахи наадаяа «Сэлэнгэ» команда Южно-Сахалинск хотын «Сахалин» командатай июниин 7-до үнгэргэхээ аян замаа саашань үргэлжэлүүлбэ.

Г. БОЛДОГОЕВ.

ШАТАР

ТАБАДАХИ ҺУУРИДА

Шатараар СССР-эй хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай командануудай хоорондохи түгэсхэлэй мүрысөөн Гродно хотодо үнгэргэгдэбэ. Манай институдай команда Киргизэй хүдөө ажахын институдай командатай уулзаа. Спортын мастер Крутихин нэгэдэхи хюлгэ дээрэ наадаһан байна.

Түрүүшээр Буряадһаа ошоһон шатаршад яһала һайнаар наадаа. Студентка Жаркова Проценкые түргэн шүүгээ, Сайбонов Небесныйтэй тэнсээ. Манай команда энэ мүрысөөндэ тэнсэжэшье гараа һаа, амжалтатай байха һэн. Тингэбэл, 8,5—9 очко абажа, тэрэ бүлэг ссогоо [illegible] һуури эзэлхэ байгаа бшуу. Гэбэшье Сампилов, Мункоев гэгшэд хүшэр хүндэ байдалда орожо, шүүгдэһэн байна. Иигэжэ манай команда 1,5:2,5 тоотойгоор Киргизэй институдай командада шүүгдэбэ.

Һүүлшын турта манай команда Грузиин шатаршадтай наадаха болобо. Сайбонов, Жаркова гэгшэд партияа тэнсэлгээр дүүргээ. Мункоев Кварацхелиие шүүгээ. Сампилов мастерта кандидат Георгадзетай наадахадаа баһал бираагүй, тингээд шүүгдэһэнээ мэдэрхэ баатай болоо.

Иигэжэ манай команда табадахи һуурида гараба.

В. МАМИЛОВ.

СЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА:

13.00 — орон доторхи һонин. 13.05—концерт. 13.35—ур[illegible] һайханай телефильм. 14.30—Баскетбол. Эндэ Италиин [illegible] манда Европын суглуулагдамал командануудтай наадаха [illegible] 15.00—«Хүгжэмтэ киоск» [illegible]һэн дамжуулга. 15.30 — «Эрдэм наука мүнөөдэр» гэһэн дамжуулга. 16.00 — мульт фильм. 16.30 — кинопанорама. 18.10 — орон доторхи һонин.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.30 — «Свет в наших о[illegible]нах» гэһэн уран һайханай фильм.

МОСКВА ХАРУУЛНА:

20.00 —концерт 21.00—уран һайханай гимнастикаар улас хоорондын мүрысөөн. Эндэ ГДР—СССР-эй спортсменүүдэй хоорондо болоһон мүрысөөн Берлинһээ дамжуулагдаха. 21.45 — «Табан жэлэй алхамууд» гэһэн дамжуулга. 22.00 — киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. 23.00 — «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга.

ЗАГАҺА УНАҺАН ШУБУУН БОЛОҺОН УШАР

Шагдар Аюшеевич Бабалаев олон жэлдэ мал адууһан ажалша бэрхэ хүн. Хээрэ талаар ябахадаа, амитадай, шубуу ба загаһадай аяг ааша, абари зан нилээд ажаглаһан үбгэжөөл юм. Нэгэтэ зунай аамя халуун үдэр Шагдар ахай мориёо унаад, Зэдэ голой эрьеэр галгюулжа ябаба ха.

Харан гэһээнь, далияа хумиһан хала (элеэ түрэлэй загаһаша шубуун) шэдүүлһэн шулуундал уһа уруу унаба. Буугай дуун гараагүй хамнай. Гайха, тагна ехэ! Хала шунгаһанайнгаа удаа даляараа уһанай сагаалхитар сохижо байгаад дэгдэхые оролдобошье, хүлдөө адхаһан хүндэ «олзоёо» даанагүй. Ямар нэгэ загаһанай нюрганда шагтагалдаһан хэбэртэй.

Туйлай томо тула загаһан уһанай нюрууда бултагад гээд лэ дахин шунгашаха юм. Айһан эиэ загаһан «улаашанаа» нюргандаа үргэлэн, нилээд удаан уһан соогуур горооолбо. Хала шубуун үни хада далияа нарбайлгажа, нюдэеэ сагаа эреэнһээр харашаһан мүртөө тула дээрээ һууһан лэ зандаа. Эдэ бүгэдые хаража гайхашаа бараһан малшан үндэр хадын хаягаар саашалшаһан малайнгаа хойноһоо ябашаһан байгаа.

Хэдэн хоног үнгэрһэн хойно Шагдар ахай үнөөхи сээлэйнгээ хажуугаар малаа адуулжа ябатараа загаһа «унаһан» хала шубуунтаяа дахин уулзашаба. Тэрэнь уһа залгижа, «шархяа хатаанхай», уһанай долгиндо нэшэгдэн, эрье дээрэ хаягдашоод хэбтээ һэн. Одоол эндэ бүхы нюусань мэдэгдэбэ. Ямар ушар болоһон байгааб гэхэдэ, шубуунай гохигор хурса һабар загаһанай хүжэгэр хатуу нюрганда шаагдаад, абтажа үгөөгүй.

А. ДОНОЕВ.

Закаменай аймаг.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52 зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—83-61.

Н-03493. Заказ № 973.